

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 17-18 października 2013 r. na kierunku „architektura krajobrazu” prowadzonym w obszarach nauk: rolniczych, leśnych i weterynaryjnych; technicznych oraz sztuki na poziomie studiów pierwszego stopnia (inżynierskie) o profilu praktycznym realizowanym w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: dr hab. Krystyna Dwucet (członek PKA);

członkowie:

- prof. dr hab. inż. arch. Anna Mitkowska (ekspert PKA);
- dr hab. inż. arch. Jeremi Królikowski (członek PKA);
- mgr Agnieszka Socha-Woźniak (ekspert ds. formalno-prawnych PKA);
- Dawid Podyma (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP).

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu” w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu. Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy Komisji.

Wizytacja poprzedzona była zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z przedłożonym przez Uczelnię Raportem Samooceny oraz podziałem zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport z wizytacji opracowano na podstawie Raportu Samooceny, a także dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Instytutu Przyrodniczo-Technicznego, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1) Kierunek „architektura krajobrazu” został uruchomiony w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu w 2009 roku, na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 maja 2009 o nadaniu uprawnień do prowadzenia

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

w/w studiów na poziomie I stopnia (inżynierskich). Przyjęta koncepcja kształcenia (w profilu praktycznym) osadzona została w założeniach misji Uczelni zawartej w „Strategii Rozwoju PWSZ w Wałbrzychu” na lata 2010-2015 (Uchwała Senatu Nr 7 z dnia 24 marca 2010 r.; zaktualizowana: Uchwałą Senatu Nr 17/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r.). Strategia ta została opracowana zgodnie z głównymi kierunkami rozwoju Aglomeracji Wałbrzycha, Powiatu Wałbrzyskiego oraz Dolnego Śląska.

Wiodącym przesłaniem misji Uczelni jest zaspokajanie ciekawości świata poprzez rozwijanie użytecznych umiejętności oraz ogólnych zdolności poznawczych i intelektualnych. Te, w odniesieniu do kształcenia na kierunku „architekturze krajobrazu” ilustrują cechy sylwetki absolwenta inżyniera „architekta krajobrazu”, który aktywnie będzie uczestniczył w kształtowaniu środowiska regionu wałbrzyskiego. Nauczanie to, w ramach Uczelni organizacyjnie osadzono w działalności zespołu dydaktycznego Instytutu Przyrodniczo-Technicznego.

Program nauczania (I stopień, profil praktyczny, głównie forma stacjonarna, z drobnym udziałem niestacjonarnej) bazujący w znacznym stopniu na wcześniejszych standardach nauczania, dostosowano do założeń KRK, z eksponowaniem celu kierunkowego opisanego w uczelnianej strategii jako: „edukacja dla regionalnej gospodarki – praca po edukacji”. Koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie przyszłych inżynierów „architektów krajobrazu” do prowadzenia własnej działalności gospodarczej poprzez wyposażenie ich w niezbędne narzędzia, wynikające ze standardów Unii Europejskiej, w zakresie planowania krajobrazowego, przestrzeni zurbanizowanych i ruralistyki. Zgodnie ze specyfiką „architektury krajobrazu” program zbudowano grupując przedmioty w 10 wiodących modułach problemowych zawierających łącznie wszystkie niezbędne elementy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla wykonywania zawodu. Uzyskano program dobrze realizujący kompleksowe zespolenie merytorycznych obszarów, tj: nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk technicznych oraz sztuk pięknych. Wspomniane bloki modułowe (problemowe) obejmują szczegółowo: przedmioty kształcenia ogólnego, metody obliczeniowe w „architekturze krajobrazu”, biotyczne i abiotyczne struktury środowiska, zagadnienia sztuki, podstawy inżynierskie i pracownię inżynierską, projektowanie budowy i pielęgnowania obiektów krajobrazowych, podstawy działalności gospodarczej oraz przedmioty doskonalenia zawodowego i praktyki zawodowe. Wyraźnie widoczna jest otwartość na wprowadzanie najnowszych metod i technik projektowania krajobrazowego (i jego nauczania), m.in. przez wprowadzanie najnowszych technik komputerowych oraz nauczanie systemu GIS. Zgodnie z założeniami KRK opracowano szczegółowy zestaw opisu kierunkowych efektów kształcenia z odniesieniami do poszczególnych składowych modułów z rozpisaniem na spodziewane efekty w zakresie: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (strony 5 – 16 „Raportu samooceny”). Program kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu” znajduje wyraźne odniesienie do roli jaką Uczelnia pełni wobec regionu oraz możliwości jakie stwarza położenie geograficzne Wałbrzycha i znakomicie wpisuje się w potrzeby regionu wynikające z ponadprzeciętnych walorów przyrodniczych i kulturowych południowo-zachodniej Polski. Już w obecnej postaci, w piątym roku

działalności oferta programowa „architektury krajobrazu” jest bardzo atrakcyjna, poziomem kompetencji porównywalna z tematycznymi obszarami realizowanymi w wiodących polskich ośrodkach akademickich, a moduły tematyczne pozwalają na ich elastyczne kształtowanie, zgodnie z bieżącymi lokalnymi potrzebami.

2) Podstawę doskonalenia programu studiów stanowi monitorowanie przez władze Uczelni oraz Dyрекcję Instytutu Przyrodniczo-Technicznego, w tym kadrę naukowo-dydaktyczną i instruktorską, która w znacznym stopniu tworzy lokalne środowisko społeczno-gospodarcze interesariuszy wewnętrznych. Programowe spotkania toczą się w ramach cyklicznych posiedzeń Senatu. Szczególna rola przypisana została Konwentowi PWSZ w Wałbrzychu, w skład którego wchodzi interesariusze wewnętrzni i zewnątrzni: Rektor, Prorektorzy, Kanclerz, przedstawiciele organów państwowych, przedstawiciele samorządu terytorialnego i zawodowego, przedstawiciele instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych oraz twórczych, przedstawiciele organizacji pracodawców oraz organizacji samorządu gospodarczego, przedstawiciele przedsiębiorców i instytucji finansowych (§ 29, pkt. 1 Statutu PWSZ w Wałbrzychu, Wałbrzych 2012). Istotną rolę odgrywają Kolegia Rektorsko-Dyrektorskie, Uczelniany Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia w PWSZ im. AS w Wałbrzychu i Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZZJK). Istotny jest także udział studentów opiniowanego kierunku w pracach najważniejszych organów kolegialnych, w tym w formułowaniu koncepcji kształcenia. Ponadto studenci kierunku „architektura krajobrazu” mają skuteczne narzędzie w postaci anonimowych kwestionariuszy oceny jakości kształcenia, form i sposobu realizacji itp. Wyrażają oni cyklicznie (semestralnie) swoje opinie, które są dyskutowane i uwzględniane w pracach KZZJK, który jest zobowiązany do składania rocznych sprawozdań z uwzględnieniem wspomnianych wyników badań ankietowych Uczelnianemu Zespołowi ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Wzorcowym przykładem, w ramach włączania w proces kształtowania programu interesariuszy zewnątrznych jest współpraca z „Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o.”, w wyniku, której stworzona została koncepcja innowacyjnych rozwiązań w projektowaniu terenów zielonych: „Dobre Pomysły Zmieniają Nasz Świat”. Wśród innych interesariuszy zewnętrznych znajdują się m.in. Dyrektor Karkonoskiego Parku Narodowego; Wójt Gminy Kłodzko i członek Konwentu PWSZ im. AS w Wałbrzychu, którego sugestie uwzględniono w określeniu sylwetki absolwenta i w kierunkowych efektach kształcenia. Poza tym warto nadmienić, iż z ocenianą jednostką współpracuje właściciel firmy „Ogrody Plus” w Dobromierzu - absolwent kierunku *architektura krajobrazu*; Burmistrz Miasta Karpacz; oraz jako członek Senatu PWSZ im. AS w Wałbrzychu, Kierownik Zakładu Inżynierii i Ochrony Krajobrazu Instytutu Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu – prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński.

Wspomniana współpraca zaowocowała wartościowymi inicjatywami, uwzględniającymi potrzeby regionu takimi jak: Jubileuszowy Dolnośląski Festiwal Nauki z udziałem przedstawicieli Toyoty, czy też czynny udział licznych przedstawicieli samorządu

terytorialnego (Powiatu Wałbrzyskiego oraz Urzędu Miasta Wałbrzycha) w Międzynarodowej Konferencji Naukowej ELASA (*European Landscape Architecture Student Association*), która odbyła się w PWSZ, w dn. 15-20.05.2012 r. Realizowane są także cykliczne studenckie warsztaty projektowe pod kierunkiem praktyków i wykładowców PWSZ, które prowadzą do przygotowywania koncepcji zagospodarowania realnie istniejących obiektów i w czasie których studenci prezentują wyniki swoich prac przed społecznością i przedstawicielami władz lokalnych (np. w 2012 r. w Gminie Karpacz).

Istotną rolę w procesie kształcenia odgrywają uwagi zewnętrznych opiekunów praktyk zawodowych, a same praktyki pozwalają na realizowanie ujętych w programie efektów kształcenia, takich jak: współpraca studentów w grupie, przestrzeganie obowiązujących przepisów i zasad ergonomii i norm technicznych oraz chęć poznawania nowych obszarów i wymiarów projektowania architektonicznego terenów zielonych, kreatywność i aktywność w rozwiązywaniu konkretnych problemów dotyczących twórczego porządkowania elementów małej architektury, krytyczna ocena oraz zdolność do poszukiwania innowacyjnych rozwiązań w zgodzie z koncepcją zrównoważonego rozwoju i proporcji projektowych.

Specjalistyczne przygotowanie zawodowe następuje w fakultatywnych modułach tematycznych, w ramach których studenci realizują wybrane przez siebie bloki przedmiotów doskonalenia zawodowego w taki sposób, aby dostosować je do swoich zainteresowań i predyspozycji. Oferta przedmiotów doskonalenia zawodowego jest wynikiem aktualnego zapotrzebowania rynku i wyrazem specjalizacji wykładowców, popartej praktyką własnych doświadczeń zawodowych oraz współpracy z instytucjami pozauczelnianymi i biznesem. Są to np.: „Rzeźba”, „Malarstwo”, „Sztuki alternatywne w architekturze krajobrazu”, „Ekologiczno-przyrodniczy system miasta”, „Ruralistyka”.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wizytowany kierunek wpisuje się w pełni w przyjętą przez Uczelnię misję i strategię rozwoju. Nauczanie „architektury krajobrazu”, z racji jej specyfiki, w tym kierowania uwagi na krajobrazowe efekty gospodarowania terenami o wysokich wartościach przyrodniczych i kulturowych, w ramach Uczelni stało się swoistą „wizytówką”, podkreślającą rangę i przydatność Uczelni dla regionu. Już w obecnej postaci, w piątym roku działalności oferta programowa „architektury krajobrazu” jest atrakcyjna, poziomem kompetencji porównywalna z tematycznymi obszarami realizowanymi w wiodących polskich ośrodkach akademickich, a moduły tematyczne pozwalają na ich elastyczne kształtowanie, zgodnie z bieżącymi lokalnymi potrzebami. Nacisk na ugruntowanie profilu praktycznego kierunku pozwala na dostosowanie kompetencji absolwentów do regionalnych uwarunkowań, tendencji rozwojowych i struktury społecznej. Koncepcja kształcenia odpowiada zakresowi wiedzy i umiejętności właściwych dla tego kierunku studiów. Zmierza się do wypracowania pozycji „architektury krajobrazu”, jako lidera, wychowującego i kształtującego profesjonalną kadrę inżynierską na terenie Wałbrzycha i okolic, z jednoczesnym budowaniem wizerunku PWSZ im. A. Silesiusa jako silnego ośrodka edukacyjnego.

2) Wdrażanie koncepcji kształcenia opartej na założeniach strategicznych PWSZ im. A. Silesiusa i przy znaczącym wpływie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych (w ramach mocno rozbudowanego systemu szkoleń i konsultacji) daje studentom kierunku „architektura krajobrazu” niezbędne narzędzia w postaci wiedzy i umiejętności praktycznych, które pozwolą im na samodzielną lub zespołową pracę zawodową oraz sprawny i efektywny udział w przedsięwzięciach w szerszym sensie, tj. umiejętności współpracy z innymi specjalistami, np. architektami, urbanistami, przyrodnikami, geodetami czy planistami zagospodarowania przestrzennego (w ramach istniejących instytucji państwowych, samorządowych i prywatnych). Już obecnie absolwenci kierunku wzbudzają zainteresowanie lokalnych pracodawców. Można przypuszczać, że w niedługim dystansie czasowym powstaną merytoryczne podstawy dla rozbudowania oferty dydaktycznej „architektury krajobrazu” w PWSZ w Wałbrzychu o studia II stopnia (magisterskie).

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Proces kształcenia na wizytowanym kierunku „architektura krajobrazu” odbywa się na poziomie studiów I stopnia (studia inżynierskie), w profilu praktycznym, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Jego organizacja i uzasadnienie przyjętych rozwiązań w kontekście realizacji zakładanych efektów kształcenia związane są z obowiązującym w PWSZ w Wałbrzychu „Regulaminem studiów” (załącznik nr 6 „Raportu Samooceny”, 2013). Ogólne cele kształcenia opisano w obowiązującym „Programie kształcenia” jako: przygotowanie do rozwiązywania typowych zadań inżynierskich w obszarze architektury krajobrazu z wykorzystaniem holistycznej wiedzy z dziedzin nauk technicznych, nauk rolniczych i leśnych oraz sztuk plastycznych (pięknych). Cel zasadniczy związany jest z nabyciem wiedzy technicznej (inżynierskiej) oraz umiejętności w zakresie odpowiedzialnej i kreatywnej pracy indywidualnej i zespołowej w powiązaniu z trafnymi dla kierunku studiów kompetencjami społecznymi (etyczno-zawodowymi). Kierunkowe cele kształcenia dotyczą przekazywania teorii i praktyki wykonywania zawodu „architekta krajobrazu” w całej złożoności obszarów kształcenia i dziedzin, dyscyplin i specjalności naukowych. Składają się na nie cele przypisane do poszczególnych przedmiotów (odnotowane w sylabusach), łącznie obejmując stosowne fragmenty obszarów rolniczych, leśnych, ogrodnictwa, dendrologii, ochrony środowiska, nauk technicznych, sztuk pięknych. Cele i efekty kierunkowe związane precyzyjnie z efektami obszarowymi, co przekłada się na udział punktów ECTS programu studiów: dla nauk technicznych –

50,48%; dla nauk rolniczych i leśnych – 25,62%; dla nauk o sztuce (plastycznych) – 12,00%.

W Uczelni wypracowano ogólne zasady dokumentowania i tworzenia programów kształcenia (Uchwała nr 3/2013 Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu z dnia 23 stycznia 2013 r. *w sprawie tworzenia i dokumentowania programów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, studiach podyplomowych, kursach dokształcających i szkoleniach*). Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, biorąc pod uwagę profil praktyczny „architektury krajobrazu” opracował i wdrożył kierunkowe efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji (Uchwała nr 43/2011 Senatu PWSZ Wałbrzychu *w sprawie projektowania i wdrożenia programów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji*). Ewolucja spowodowana zebranymi doświadczeniami, opiniami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, urzeczywistniła efekty kształcenia, wyeliminowała powtarzane treści przedmiotowe i upraktyniła proces kształcenia. Określone dla wizytowanego kierunku „architektura krajobrazu” efekty kształcenia są zgodne z intencjami KRK Są jasne, rozpisane precyzyjnie i szczegółowo, z rozróżnieniem na: wiedzę, umiejętności (podstawowe inżynierskie oraz inżynierskie związane z rozwiązywaniem zadań) i kompetencje społeczne. Podane zostały szczegółowo w syllabusach, tworząc łącznie zestaw kompetencji obejmujących wybrane zagadnienia kompetencji obszarowych, właściwych dla kierunku trójobszarowego, w ich autorskim ujęciu programowym, koncepcji i realizowania nauczania „architektury krajobrazu” w PWSZ w Wałbrzychu. Oceniana oferta programowa stanowi ujęcie oryginalne, w ramach polskich, europejskich i światowych zindywidualizowanych interpretacji istoty zawodu „architekta krajobrazu”.

Syllabusy dołączone do „Raportu Samooceny” w formie oddzielnego tomu (185 stron), uwzględniające niezbędne elementy informacji o wszystkich realizowanych przedmiotach, w tym informacje o efektach kształcenia są dostępne dla studentów na stronach internetowych Szkoły, a także są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

Zapisy sylabusów (kartami przedmiotów) pozwalają uznać, że studia na wizytowanym kierunku umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Przegląd kierunkowych efektów kształcenia pozwala stwierdzić, że wypełniają one treści jakie powinny znaleźć się w programach nauczania „architektury krajobrazu”, pozwalają na osiągnięcie efektów kierunkowych i są one prawidłowo opisane w sylabusach. Odpowiadają wiedzy, umiejętnościom i kompetencjom społecznym jakich należy oczekiwać od absolwenta studiów I stopnia, inżynierskich. Efekty te, w ogólnym zarysie zgodne są z dotychczasowymi koncepcjami kształcenia zapisanymi w „standardach nauczania na kierunku architektura krajobrazu”, co przyjęto powszechnie jako prawidłowe procedowanie dla tego trój-obszarowego kierunku studiów. Opis zakładanych efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje) zawarty jest w

sylabusach każdego przedmiotu. Dostęp do sylabusów oraz opisu zakładanych efektów kształcenia jest również możliwy na stronie internetowej Uczelni.

2) Omówione powyżej kierunkowe efekty kształcenia w przedstawionej dokumentacji „Raportu Samooceny” sformułowano precyzyjnie, w sposób jasny i zrozumiały, zgodnie z intencjami reformy KRK, z zastosowaniem stosownej terminologii i podziałem na kompetencje w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych („zna”, „potrafi”, „ma świadomość”). Terminologię taką zastosowano w sylabusach, przygotowanych kompletnie i klarownie. Efekty uszczegółowiono dostosowując do odpowiednich treści kształcenia oraz uwzględniono w systemie zaliczania przedmiotu. Efekty zostały sformułowane w taki sposób, aby dawały realne możliwości ich osiągnięcia w zakładanym czasie przez studenta i są zbieżne z powszechnie przyjętymi oczekiwaniami względem absolwenta tego kierunku. Opisy efektów są jasne, jednoznaczne i zrozumiałe, nie budzą zastrzeżeń, umożliwiając ich weryfikację. Sposoby weryfikacji i stosowane kryteria oceny efektów uczenia się założone dla poszczególnych przedmiotów są konsekwentnie stosowane.

Studenci wizytowanego kierunku mają świadomość kryteriów oceny oraz wiedzy, umiejętności i kompetencji, jakie uzyskują kończąc studia. Opisy efektów kształcenia są dla studentów przejrzyste i zrozumiałe.

3) Sposobami weryfikacji zakładanych efektów kształcenia są: egzaminy ustne, egzaminy pisemne, testy jedno- i wielokrotnego wyboru, prace opisowe, projekty, prezentacje multimedialne oceniane wedle wymagań adekwatnie do opisanych w kartach przedmiotu (sylabusach) zakładanych efektów kształcenia. Wykładowcy zobowiązani są dokumentować proces weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, przedkładając w sekretariacie Instytutu wzorcowe (z każdej oceny) prace studentów. Uwzględniana jest też obecność na zajęciach oraz ocena zadań wykonywanych na ćwiczeniach i samodzielnych opracowań, w tym prac etapowych. Zaliczenia i egzaminy zdawane są po zakończeniu każdego semestru. Sposób oceniania prac zaliczeniowych, egzaminów i innych form weryfikowania osiągniętych efektów kształcenia uzależniony jest od specyfiki przedmiotu (sprawdzanie wiedzy, zgodnie z programem przedmiotu). Umiejętności są weryfikowane zarówno podczas zajęć praktycznych (ćwiczeń, laboratoriów, warsztatów, seminariów, publicznych prezentacji projektów inżynierskich i praktyk zawodowych) prowadzonych na Uczelni oraz podczas zajęć terenowych. Kompetencje społeczne weryfikowane są zarówno podczas zajęć praktycznych (np. umiejętność współdziałania w grupie, umiejętność określania priorytetów służących określaniu zadania, uwarunkowań psychologicznych), jak i podczas specjalistycznych zajęć i fakultatywnych (np. społecznej roli formowania postaci krajobrazów, rangi tradycji miejsca, rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu itp., konieczności poszanowania praw autorskich, misji propagowania ochrony krajobrazów wiejskich, odpowiedzialności za podejmowane decyzje projektowe itp.). Prowadzący zajęcia mają

opracowane sposoby weryfikowania przedmiotowych efektów kształcenia oraz kryteria oceniania (opisane w kartach przedmiotu), a wybrane prace studentów o zróżnicowanej skali ocen (kolokwia opisowe, testy, prezentacje, projekty, lista pytań otwartych) są archiwizowane i dostępne w sekretariacie Instytutu.

W związku z zakresem tematycznym praktyk zawodowych (metody i techniki realizacji prostych prac inżynierskich, projektowanie i kształtowanie obiektów architektury krajobrazu, ocena szaty roślinnej, komputerowe dokumentowanie, prace inwentaryzacyjne, zagadnienia przyrodnicze, ekonomiczne i prawne) miejscami odbywania praktyk mogą być: biura projektów zajmujące się zielenią i małą architekturą, wydziały administracji publicznej, w których zakres wchodzi tereny zieleni miejskiej, firmy budowlano-wykonawcze, biura kosztorysowe i produkcyjne zieleni i małej architektury. Weryfikacji uzyskanych efektów kształcenia dla poszczególnych trzech etapów praktyki zawodowej (3 karty przedmiotu) dokonuje opiekun praktyk zawodowych. Student ustala indywidualnie plan dla każdego etapu praktyki zawodowej, a opiekun praktyk zobowiązany jest do opracowania rocznego sprawozdania z przebiegu praktyk zawodowych. Student zobowiązany jest do wypełnienia sprawozdania, do którego dołącza odpowiednio: szkic projektu, mapy, zdjęcia, a dodatkowe materiały może przedstawić w postaci cyfrowego zapisu. Dokumentacja dotycząca praktyk jest gromadzona. Ponadto w ankietach ewaluacyjnych, w tym w ankiecie absolwenta, uwzględniona została możliwość oceny organizacji, przebiegu praktyk zawodowych (w 5-stopniowej skali *Likerta*), a wyniki umieszczane są, podobnie jak na pozostałych kierunkach, we wspomnianych raportach, przyjmowanych corocznie przez Senat Uczelni.

Studenci znają warunki i formy zaliczeń i egzaminów, które podawane są na początku zajęć każdego przedmiotu.. W ocenie studentów, prowadzący zajęcia konsekwentnie przestrzegają zasad ustalonych na początku zajęć, a niezbędne zmiany w przebiegu kursu podawane są do wiadomości studentów odpowiednio wcześniej.

W Uczelni stosowana jest standardowa skala ocen: bardzo dobry – 5; dobry plus – 4,5; dobry – 4; dostateczny plus – 3,5; dostateczny – 3; niedostateczny – 2.

Kluczowe kierunkowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania, tj.: publicznej prezentacji projektu inżynierskiego oraz ustnego egzaminu dyplomowego. Sposoby weryfikacji kluczowych kierunkowych efektów kształcenia są odzwierciedlone w sporządzanych protokołach egzaminacyjnych. Zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego określone są w „Regulaminie studiów” PWSZ im. AS w Wałbrzychu. Nie odnaleziono natomiast wśród załączników Raportu Samooceny – szczegółowych zasad przygotowania formalnego i merytorycznego pracy dyplomowej wprost dla kierunku „architektura krajobrazu”. W procesie dyplomowania szczególną rolę odgrywają przedmioty przypisane do modułu VIII: „Praca inżynierska”, „Pracownia inżynierska”, „Metodyka pisania i prezentowania projektu inżynierskiego”, „Nowe trendy w architekturze krajobrazu”, którego zadaniem jest wyposażenie studenta w niezbędne narzędzia i metody do przygotowania, opracowania projektu inżynierskiego oraz napisania pracy dyplomowej. Ponadto student

wykorzystuje umiejętności i kompetencje społeczne zdobyte w trakcie 3-miesięcznych praktyk zawodowych.

Wg „Raportu Samooceny” kierunkowe efekty kształcenia są weryfikowane w procesie dyplomowania dotyczą: (1 - wiedzy) znajomości stosowania zasad prawa i norm dotyczących architektury krajobrazu, rozpoznawania siedliskowych własności obiektów, rozumienia konieczności uczenia się przez doświadczenie; (2 - umiejętności) samodzielnego wykorzystywania programów CAD w projektowaniu obiektów architektury krajobrazu, wykonywania projektów budowlanych przy zastosowaniu odpowiednich technik projektowych, realizowania projektów uwzględniających czynniki środowiskowe; (3 – kompetencji społecznych) umiejętności prezentowania wykonanego projektu inżynierskiego, dyskusowania, argumentowania i etycznej postawy oraz świadomości konieczności współpracy ze specjalistami w ramach zintegrowanych przedsięwzięć.

Na podstawie przejranych prac etapowych (szerszą ich analizę zawiera **załącznik 4, część I**), nie można zakwestionować obiektywizmu ocen. Również studenci w trakcie spotkania z Zespołem nie zgłaszali takiego problemu. W sylabusach określono sposoby oceny i jej kryteria, co wskazuje na zapewnienie ich przejrzystości.

W trakcie wizytacji Zespołu PKA ocenie poddano 15 losowo wybranych prac dyplomowych wraz z dokumentacją egzaminu dyplomowego oraz recenzjami prac.

Analizę losowo wybranych prac dyplomowych (inżynierskich) zawiera **załącznik nr 4, część II**.

Wszystkie prace składają się z części tekstowej (teoretyczno-studialnej) i części projektowej (wielko wymiarowe plansze graficzne). W zakresie formalnym proces dyplomowania odbywa się zgodnie z ustaleniami „Regulaminu studiów”. Generalnie wszystkie tematy prac odpowiadają specyficznej problematyce „architektury krajobrazu”. Wśród ocenianych prac dominowała problematyka konserwatorska w postaci koncepcji rewaloryzacji zdewastowanych obiektów ogrodowych, posiadających wartości historyczne (zabytkowe). Poziom merytoryczny prac jest zróżnicowany, na ogół dobry i bardzo dobry. Także prace słabsze spełniają minimalne warunki merytoryczne. Promotorzy prac i recenzenci oraz składy komisji egzaminu dyplomowego dobierane są prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym. Dostrzeżono pojawiającą się tendencję do zawyżania oceny pracy przez promotora, co jednak wyrównywane było surową oceną recenzenta.

W losowo ocenionych pracach dyplomowych dostrzeżono drobne uchybienia w postaci zbyt dużej różnorodności sekwencji rozdziałów problemowych w części tekstowej oraz dowolności w opracowywaniu plansz studialno-projektowych, co wynika prawdopodobnie z braku przygotowania roboczych zasad dla redagowania całości pracy dyplomowej (jednolicie dla wszystkich dyplomantów).

Pewną wątpliwość budzi również częste podejmowanie tematów ściśle konserwatorskich. Wprawdzie w dotychczas obowiązujących standardach nauczania dla I stopnia „architektury krajobrazu” znalazły się zagadnienia dotyczące projektowania konserwatorskiego ogrodów zabytkowych, to tego typu problemy w ich warstwie ideowej powinny być rozwiązywane przez bardziej kompetentnych specjalistów (absolwentów II stopnia, studiów doktoranckich i studiów podyplomowych), a sama część przedprojektowa wymaga prowadzenia mocno

rozbudowach, wysoce specjalistycznych studiów historyczno-kompozycyjnych. Można się jednak spodziewać, że studenci zetknęli się z tak złożoną i specjalistyczną problematyką wybierając przedmioty: „Konserwacja i rewitalizacja” oraz „Styloznawstwo” mające status przedmiotów obieralnych. Niedociąganiem jest powtarzające się również dość zdawkowe traktowanie opracowania szczegółów techniczno-konstrukcyjnych, istotnych dla prac na poziomie inżynierskim, zwłaszcza w profilu praktycznym. Być może wiąże się to z niedopracowanym programem przedmiotu „Budownictwo” (rok III, sem. 6). W sylabusie do tego przedmiotu treści merytoryczne potraktowano lapidarnie i zdawkowo. Ostatecznie więc punkt ciężkości opiniowanych prac bywa przesuwany na wizje koncepcyjne, bardziej charakterystyczne dla dyplomów stopnia II (magisterskiego).

Zasady ukończenia studiów określa, poza Regulaminem studiów, obowiązującym w PWSZ w Wałbrzychu Zarządzenie Rektora Nr 66 /2012 z dnia 30 listopada 2012 r. w *sprawie warunków ukończenia studiów I stopnia – licencjackich i inżynierskich oraz studiów II stopnia – magisterskich w roku akademickim 2012/ 2013*.

Ogólne zasady dyplomowania przedstawione są w § 33-34 Regulaminu studiów Uczelni, a szczegółowe zasady postępowania podczas procesu dyplomowania dla studiów inżynierskich, w tym na kierunku „architektura krajobrazu”, zawarte zostały we wspomnianym wyżej Zarządzeniu Rektora, które określa m.in.: charakterystykę prac dyplomowych (inżynierskich), a także wprowadza obowiązujące wzory dokumentów związanych z ukończeniem studiów w Uczelni.

W celu zapewnienia oryginalności prac dyplomowych oraz przeciwdziałaniu ewentualnemu łamaniu praw autorskich wprowadzono w Uczelni Zarządzeniem Rektora Nr 19/2013 z dnia 12 kwietnia 2013 r. Regulamin antyplagiatowy określający zasady funkcjonowania Systemu Plagiat.pl.

Poddane oglądowi wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, iż dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania (protokoły egzaminu dyplomowego, recenzje pracy dyplomowej oraz egzemplarz prac dyplomowych – tekst + plansze). Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządzane są one starannie i poprawnie.

Teczki absolwentów przechowywane są w archiwum Uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 wymienionego wyżej rozporządzenia).

Podczas wizytacji potwierdzono oficjalnie, że na wizytowanym kierunku „architektura krajobrazu” nie prowadzi się kształcenia na odległość (e-learningu).

Procentowy odsiew studentów na studiach stacjonarnych kształtuje się na poziomie około 10%, w czym brak uzyskania zaliczenia kolejnego semestru to ok. 5%, pozostałe 5% to rezygnacje ze studiów z przyczyn losowych. Skreślenia i rezygnacje są największe po pierwszym semestrze I roku oraz po drugim roku studiów (po 5 osób, tj. od 11,9 do 18,9% początkowego naboru), pojedyncze skreślenia i rezygnacje zdarzają się także po trzecim

roku, później nie występują. Rzeczywiste skreślenia wskazują na utrzymanie wymagań i egzekwowanie wiedzy i umiejętności. Natomiast na studiach niestacjonarnych odsiew studentów nie występował.

4) Obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych, jaki nakłada znowelizowana Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym, realizowany jest w PWSZ w Wałbrzychu przez powołane w 2008 r. Biuro Karier (Zarządzenie Rektora Uczelni Nr 34/2008 z dnia 1 września 2008r. *w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu*), które ma działać na rzecz aktywizacji zawodowej studentów i absolwentów, i do którego zadań należy m.in. tworzenie baz danych o absolwentach, prowadzenie badań ankietowych dotyczących określenia sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci Uczelni na rynku pracy oraz gromadzenie informacji o potrzebach współczesnego otoczenia gospodarczo-społecznego.

W przypadku badania losów absolwentów za podstawowy cel Biuro Karier stawia sobie opis losów zawodowych absolwentów w zakresie podstawowych obszarów badawczych, a wśród nich m.in.: sytuacji i satysfakcji z pozycji absolwenta na rynku pracy, sposobów poszukiwania pracy, zestawienia kompetencji zdobytych na Uczelni, kompetencji oczekiwanych przez pracodawców, powodów kontynuowania nauki, przyczyn pozostawania bez pracy, form aktywności pozazawodowej.

W roku akademickim 2012/2013 przeprowadzone zostały działania, w których udział wzięli studenci „architektury krajobrazu” (pierwszy rocznik dyplomowania) obejmujące:

- zapisów studentów i absolwentów do elektronicznej bazy danych Biura Karier, dzięki której, możliwe jest przysyłanie wiadomości (tzw. *newsletterów*) z aktualnymi ofertami praktyk, staży, wolontariatu, pracy;
- wdrożenie internetowego systemu zapisów na zajęcia, warsztaty, szkolenia i inne działania realizowane na terenie Uczelni, mające ułatwić studentom/absolwentom „architektury krajobrazu” poruszanie się po regionalnym rynku pracy.

Pierwsi absolwenci podczas odbioru dyplomów ukończenia studiów I stopnia otrzymali ankietę absolwenta, z której wynika, że zamierzają przede wszystkim podjąć studia II stopnia a w mniejszym stopniu pracę zawodową.

W maju 2013 r. przy udziale eksperta zewnętrznego z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego opracowano ankiety (szczegóły na stronie [www](http://www.pwsz.walbrzych.pl)) w celu badania losów absolwentów po roku, trzech i pięciu latach. Zaplanowano upowszechnienie pierwszych wyników na wrzesień/październik 2014 r. Dodatkowym źródłem monitorowania losów absolwentów stało się utworzone w 2012 r. Stowarzyszenie Absolwentów. Dobrą praktyką w monitorowaniu losów absolwentów stały się nagrody „AS-y PWSZ”, które po raz pierwszy zostały przyznane w czerwcu 2013 r. w trzech kategoriach: działalność gospodarcza; działalność społeczno-polityczna i działalność naukowa. Wsparciem dla procesu monitorowania stała się III już edycja Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego: „Najlepszy Dyplom”. Pięciu tegorocznych absolwentów „architektury krajobrazu” wzięło udział w

warsztatach projektowych w Karpaczu (czerwiec 2013) w charakterze asystentów prowadzących zajęcia warsztatowe.

W związku z pojawieniem się pierwszych absolwentów kierunku „architektura krajobrazu” dopiero pod koniec poprzedniego roku akademickiego (kilka miesięcy temu), ocena skuteczności podjętych działań związanych z monitorowaniem losów absolwentów jest przedwczesna.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólne: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Przyjęty i realizowany na wizytowanym kierunku program studiów I stopnia (inżynierskich), w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, skonstruowano zgodnie z założeniami misji uczelni. Bazując na programie uwzględniającym wymagania dotychczas obowiązujących standardów nauczania dla kierunku „architektura krajobrazu”, w pełni przystosowany został do wymogów KRK, zgodny jest z koncepcją dalszego rozwoju kierunku o profilu praktycznym. Zakładane efekty kształcenia odpowiadają zasadom KRK (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne – opracowane precyzyjnie i kompletnie). Uwzględniają uwarunkowania rynku pracy, co podlega stałemu monitorowaniu we współpracy z podmiotami pracodawców działających w regionie. Dotychczas dla zawodu „architekta krajobrazu” nie opracowano trybu pozyskiwania oddzielnych uprawnień projektowych i realizacyjnych. Absolwenci kierunku uzyskują niezbędne podstawy dla ewentualnego uzyskiwania uprawnień pokrewnych (w ramach faktycznej aktywności zawodowej). Opisy efektów kształcenia dostępne są na stosownych stronach internetowych Uczelni.
- 2) Efekty kształcenia dla wizytowanego kierunku zostały sformułowane kompletnie, z uwzględnieniem wzajemnych relacji efektów obszarowych, kierunkowych, przedmiotowych. Podane są w sposób zrozumiały i umożliwiający prowadzenie systemu ich oceny i weryfikacji. Proces weryfikacji odbywa się w sposób stały, w ramach poszczególnych przedmiotów oraz w ramach prac specjalnie powołanych zespołów monitorujących jakość kształcenia, w tym Kierunkowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia (w Instytucie). Studenci mają świadomość funkcjonowania całego systemu, a zapisy efektów kształcenia dostępne są w Internecie.
- 3) System weryfikacji etapowych i końcowych efektów kształcenia w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów jest bardzo dobrze i precyzyjnie opisany, znany studentom. W ramach występujących w kraju trudności w dostosowywaniu koncepcji kształcenia „architektów krajobrazu”, wynikających z trójobszarowości oraz rozbieżności poglądów dotyczących kompetencji inżynierskich (I st.) i magisterskich (II st.) tego zawodu - propozycje opracowane w PWSZ w Wałbrzychu uznać można wręcz za modelowe. Proces dyplomowania wpisuje się w zaproponowane tu koncepcje nauczania. Stanowi ostateczne potwierdzenie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Szczegółowa analiza wybranych prac dyplomowych wskazuje jednak, że proces ten powinien podlegać stałemu dalszemu doskonaleniu, w tym doprecyzowaniu jednolitości i porównywalności części tekstowych i plansz projektowych poszczególnych prac dyplomowych. Sugeruje się położenie większego nacisku (w ramach opracowywanego obiektu krajobrazowego) na obowiązkowo prezentowane detale budowlane i konstrukcyjne.

- 4) Wizytowany kierunek ma za sobą dopiero pierwszy cykl dyplomowania. Już w tej chwili powstały mechanizmy monitorowania karier absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki stanowią podstawę dla wprowadzania modyfikacji programu kształcenia. W całej Uczelni funkcjonuje już ugruntowany system współpracy (seminaria, konferencje, warsztaty, konsultacje) z lokalnymi pracodawcami, śledzone są tendencje rozwojowe w zakresie aktywizacji gospodarczej miasta i regionu. Kontakt z potencjalnymi pracodawcami studenci kierunku uzyskują w ramach obowiązkowych praktyk zawodowych, odbywających się w różnych instytucjach (parki narodowe, parki krajobrazowe, służby konserwacji zabytków i służby ochrony przyrody) i przedsiębiorstwach regionu.
-

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Obecnie Instytut Przyrodniczo-Techniczny PWSZ w Wałbrzychu prowadzi studia, kierunku „architektura krajobrazu” dla wszystkich czterech roczników, na poziomie studiów I stopnia (inżynierskich, profil praktyczny), łącznie dla 119 studentów. Proces kształcenia rozpoczęto w 2009 roku, tak więc dyplomy (40 dyplomantów) wydane w 2013 roku stanowią ukończenie pierwszego pełnego cyklu dydaktycznego. Zawartość merytoryczna dotychczasowego programu budowana była w zgodności z zapisami standardu nauczania dla studiów I stopnia kierunku „architektura krajobrazu”.

Senat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. A. Silesiusa w Wałbrzychu przyjął w dniu 14 grudnia 2011 r. Uchwałę Nr 43/2011 w sprawie projektowania i wdrożenia programów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji mającą zastosowanie do planów studiów i programów kształcenia obowiązujących studentów rozpoczynających kształcenia od roku akademickiego 2012/2013. W powyższej Uchwale określono wytyczne dla zakładanego programu kształcenia, efektów kształcenia i wskaźników charakteryzujących program kształcenia oraz ramowy harmonogram wdrożenia w Uczelni KRK obligujący w określonych terminach:

- przewodniczących Kierunkowych Zespołów ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia do przedłożenia Prorektorowi ds. nauki, dydaktyki i spraw studenckich propozycji programów kształcenia prowadzących do uzyskania kierunkowych efektów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, w tym kierunku „architektura krajobrazu”;
- Senat Uczelni do zatwierdzenia programów kształcenia i planów studiów dla poszczególnych kierunków, w tym ocenianego.

Uchwałą Nr 25/2012 Senat PWSZ w Wałbrzychu zatwierdził w dniu 25 kwietnia 2012 r. opracowane zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji programy kształcenia i plany studiów kierunku „architektura krajobrazu”. Do Uchwały załączono zakładane efekty kształcenia. Ponadto Senat Uczelni Uchwałą Nr 3/2013 z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie tworzenia i dokumentowania programów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, studiach podyplomowych, kursach dokształcających i szkoleniach określił oparte na KRK

zasady opracowania, dokumentowania oraz realizacji programów kształcenia na studiach prowadzonych w Uczelni (w związku z przyjęciem powyższej Uchwały utraciła moc Uchwała Nr 43/2011 Senatu Uczelni z 14 grudnia 2011 r.).

Dostosowanie programu do wymagań KRK wprowadzono stopniowo (od 2011 roku), poprzez kolejne zmiany dostosowawcze: np. dla przedmiotu „Szata roślinna i fauna” nastąpiło merytoryczne poszerzenie o przedmioty: „Botanika systematyczna”, „Fitosocjologia”, „Botaniczne podstawy w architekturze krajobrazu”; zawartość problemową przedmiotu: „Projektowanie I – IV” uściślono na: „Projektowanie obiektów architektury krajobrazu”, „Projektowanie ogrodów”, „Projektowanie przestrzeni publicznej”, „Projektowanie zintegrowane”. Wprowadzono 6 nowych przedmiotów: „Projektowanie instalacji wodnych”, „Niepełnosprawni w przestrzeni publicznej”, „Odnawialne źródła energii w architekturze krajobrazu”, „Podstawy działalności gospodarczej”, „Uprawa, nawożenie i ochrona roślin”, „Rysunek techniczny”. Zwiększono liczbę godzin praktyk zawodowych z 240 do 360.

W sensie realizowanej siatki godzin, programy początkowe spełniały wymagania obowiązującego wtedy standardu nauczania, w tym długości trwania studiów (7 semestrów), ogólnej liczby godzin dydaktycznych (co najmniej 2400), punktów ECTS (nie mniej niż 210), odpowiedniej proporcji zajęć ćwiczeniowych (55%) do wykładów, treści podzielonych na grupy kształcenia przedmiotów podstawowych, kierunkowych i ich realizacji poprzez poszczególne przedmioty obligatoryjne i przypisane im treści programowe, praktyki w wymiarze 8 tygodni. Dostosowanie programu zbudowanego na zapisach standardu dla „architektury krajobrazu” do regulacji KRK nie stanowiło większego problemu, gdyż obowiązujący w 2009-10 roku standard opisywał dla każdego przedmiotu: treści (tj. wiedzę) oraz określał efekty kształcenia z podziałem na umiejętności i kompetencje. Cele kierunkowe sprecyzowane były w pkt. II standardu jako „Kwalifikacje absolwenta”.

Obecnie realizowany plan i program studiów dla kierunku „architektura krajobrazu” (profil praktyczny) jest szczegółowo prezentowany w katalogu informacyjnym ECTS, zamieszczonym także na uczelnianej stronie internetowej. Studia inżynierskie na wizytowanym kierunku trwają 7 semestrów i kończą się ustnym egzaminem dyplomowym, łączna liczba godzin dydaktycznych wynosi – 2764, liczba punktów ECTS – 210, w tym przedmioty wybieralne: Wychowanie fizyczne: siłownia, sala fitness, sala gimnastyczna, sala OSIR (wynajmowana) – 2 pkt. ECTS; Pracownia inżynierska I (seminarium) – 2 pkt. ECTS; Pracownia inżynierska II (seminarium) – 4 pkt. ECTS; Przygotowanie pracy inżynierskiej i do egzaminu dyplomowego (seminarium) – 15 pkt. ECTS; Moduł IX (przedmioty doskonalenia zawodowego, 225h - wybór spośród dwóch przedmiotów) – 24 pkt. ECTS; Praktyka zawodowa (trzy miesiące) – 16 pkt. ECTS. RAZEM: 63 pkt. ECTS przedmiotów do wyboru, co stanowi 30% ogółu punktów ECTS i jest zgodne z zapisem § 5 ust. 2 rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243 poz. 1445 z późn. zm.), Czas trwania studiów pierwszego stopnia przyjęto właściwie.

Sekwencja przedmiotów i modułów określona w planie studiów jest logiczna, tworzy spójną całość i prowadzi do konsekwentnego pozyskiwania przez studentów wiedzy, kompetencji i umiejętności, w pełnej zgodności z przyjętą koncepcją kształcenia.

Istotnym składnikiem programu, służącym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia dla studiów o profilu praktycznym są praktyki zawodowe. Zajmują one priorytetowe miejsce w procesie kształcenia (aktualny zakres godzinowy praktyk został ustalony na poziomie 360 godzin: po I, II i III roku; łącznie 16 pkt. ECTS). Zasady odbywania praktyk określa obecnie obowiązujące Zarządzenie Nr 2/2013 Rektora Uczelni z dnia 29 stycznia 2013 r. w *sprawie wprowadzenia Regulaminu praktyk studenckich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu*. W powyższym dokumencie przyjęto, iż praktyki zawodowe są integralną częścią programu kształcenia realizowanego dla poszczególnych kierunków studiów, poziomu i profilu, a zasady, tryb odbywania i zaliczania praktyk wynikających z programów kształcenia określają kierunkowe regulaminy praktyk opracowane na podstawie efektów kształcenia określonych przez Senat dla danego kierunku, poziomu i profilu. W Zarządzeniu określono również: zasady i formy realizacji praktyk zawodowych, zadania i rozliczenie czasu pracy opiekuna praktyk, obowiązki studentów-praktykantów, zwolnienia z praktyk oraz zaliczenie praktyk. Omawiane Zarządzenie znalazło zastosowanie do praktyk zawodowych rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013, a nadzór nad jego wykonaniem powierzono Prorektorowi ds. dydaktycznych i studenckich. Ponadto dla kierunku „architektura krajobrazu” została opracowana szczegółowa instrukcja, co do zakresu obowiązków studenta na praktyce, a także wymagane efekty kształcenia i organizacja praktyk. Instrukcja ta zamieszczona jest na stronie internetowej PWSZ im AS w Wałbrzychu w zakładce Studenci (<http://www.pwsz.com.pl/instytuty/instytut-przyrodniczo-techniczny/architektura-praktyki>). Nadzór organizacyjny i dydaktyczny nad praktykami sprawuje opiekun praktyk, powołany przez Rektora. Zarządzeniem Rektora Nr 12/2013 z dnia 19 marca 2013 r. opiekunowie praktyk sporządzają roczne sprawozdania ze swojej działalności wraz z oceną przebiegu praktyk. Metody oceny efektów kształcenia odbywają się na podstawie: *Zaświadczenia o odbyciu praktyki zawodowej*, w którym sformułowana jest przez opiekuna z ramienia instytucji przyjmującej studenta informacja o nabytych przez studenta umiejętnościach i kompetencjach społecznych; *Dziennika praktyk studenckich*, w którym umieszczane są przez studenta (potwierdzone przez opiekuna zewnętrznego) informacje dotyczące przebiegu dziennego praktyki oraz materiały ilustrujące: zdjęcia, zapis cyfrowy, projekt itp. Dokumentacja przebiegu praktyk, zatwierdzana i oceniana przez opiekuna praktyk pozwala na systematyczną weryfikację zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia, a zamieszczane opinie interesariuszy zewnętrznych pozwalają skutecznie zdiagnozować oczekiwania i potrzeby rynku pracy w stosunku do kadr inżynierskich. Należy także podkreślić, iż w ankietach ewaluacyjnych - również w ankiecie absolwenta, uwzględniono możliwość oceny organizacji i przebiegu praktyk zawodowych, a ich wyniki umieszczane są w raportach przyjmowanych corocznie przez Senat Uczelni.

Absolwent otrzymuje tytuł zawodowy inżyniera „architekta krajobrazu”. Program realizowany jest w wyszczególnionych wcześniej 10 modułach specjalistyczno-problemowych. W każdym semestrze student uzyskuje 30 pkt. ECTS. Zarówno przedmioty podstawowe jak i kierunkowe zawierają wymagane treści programowe i pozwalają na osiągnięcie sprecyzowanych wedle nowych zasad KRK efektów kształcenia (przedmiotowych i kierunkowych). Zdaniem studentów treści przekazywane w trakcie kursu pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Wg danych z „Raportu Samooceny” proces budowania systemu ECTS w PWSZ w Wałbrzychu rozpoczęty w roku akademickim 2007/2008, od 2011 uwzględnia zasady KRK. Obecnie jest podsumowany złożonym 16 września 2013 r. do Narodowej Agencji Programu „Uczenie się przez całe życie”, wnioskiem aplikacyjnym o przyznanie certyfikatu *ECTS Label*. System ECTS był tworzony przy bezpośrednim udziale i wsparciu ekspertów bolońskich w cyklicznych, certyfikowanych seminariach, w ramach wewnętrznego projektu „Dydaktyka szkoły wyższej”, w latach 2007-2012. W okresie tym zorganizowano 16 szkoleń, w których uczestniczyli nauczyciele akademicki i pracownicy administracji Uczelni. Uwzględniając obowiązujące przepisy prawa opracowano pakiet informacyjny ECTS (dostępny na stronie internetowej Uczelni: pwsz.com.pl, zakładki: Pakiet informacyjny ECTS – wersja polska; *ECTS Information Package* – wersja angielska), w którym opisano program kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu”, a jednemu punktowi ECTS przypisano średnio 25 godzin pracy studenta. Zgodnie z § 5.1 *Rozporządzenia z dnia 5 października 2011 roku* program studiów dla kierunku „architektura krajobrazu” określa liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadającym pierwszemu poziomowi studiów inżynierskich jako **210 ECTS** (7 semestrów). Sposób naliczania punktów ECTS odbywa się w pełni prawidłowo.

Liczba punktów ECTS do modułów zakładanych efektów kształcenia przedstawia się następująco: Moduł I: Przedmioty kształcenia ogólnego: **19 ECTS**; Moduł II: Metody obliczeniowo-ilościowe w architekturze krajobrazu: **10 ECTS**; Moduł III: Biotyczne i abiotyczne elementy strukturalno-funkcjonalne środowiska: **36 ECTS**; Moduł IV: Sztuka w architekturze krajobrazu: **17 ECTS**; Moduł V: Inżynierskie podstawy w architekturze krajobrazu: **23 ECTS**; Moduł VI: Projektowanie, budowa i pielęgnowanie obiektów architektury krajobrazu: **34 ECTS**; Moduł VII: Podstawy działalności gospodarczej: **6 ECTS**; Moduł VIII: Praca inżynierska: **25 ECTS**; Moduł IX: Przedmioty doskonalenia zawodowego: **24 ECTS**; Moduł X: Praktyki zawodowe: **16 ECTS**. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów: **160 ECTS (tj. 60% ogólnej liczby punktów)**. I dalej łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych: **66 ECTS**; łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć praktycznych: **154 ECTS**; minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczelnianych: **19 ECTS**; minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego: **2 ECTS**, języka angielskiego: **8 ECTS** oraz technologii informatycznej: **2 ECTS**. Program studiów dla kierunku umożliwia

studentowi wyjaśniani i deklarowany w toku wizytacji wybór modułów kształcenia w wymiarze **63 ECTS**, co stanowi **30,0%** łącznej liczby punktów ECTS przewidzianej w planie studiów. W związku z przypisaniem kierunku do trzech obszarów kształcenia procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów wynosi: **50,48%** obszar nauk technicznych: **25,62%** obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych: oraz **12%** obszar nauk o sztuce, natomiast **12,0%** stanowią: moduł przedmiotów kształcenia ogólnego oraz moduł podstaw działalności gospodarcze - sugeruje się w miarę możliwości przyporządkować te efekty do kierunkowych.

Na kierunku „architektura krajobrazu” od 2010 r. systematycznie (semestralnie) odbywa się weryfikacja przypisanych punktów ECTS. Wykładowcy mają obowiązek oszacowania (na piśmie: karta przedmiotu) nakładu pracy studenta oraz sposobu weryfikacji zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia w zakresie: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Kilkuletnia dopiero działalność nowo otwartego w PWSZ w Wałbrzychu kierunku i dość kameralny charakter studiów (około 40 studentów na jednym roku) przełożyły się na wykształcenie bardzo bezpośrednich relacji dydaktyk – student. Studenci mają nieograniczoną możliwość korzystania z dodatkowych konsultacji zarówno w odniesieniu do przedmiotów obowiązkowych, jak i działalności nadobowiązkowej w postaci konkursów studenckich, warsztatów środowiskowych itp. Indywidualna opieka nad studentami dotyczy głównie przygotowywania pracy dyplomowej. Rozwiązania w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia, w tym kształcenia studentów niepełnosprawnych reguluje podjęta uchwała Senatu w sprawie regulaminu studiów z 27 marca 2013, na podstawie którego student może ubiegać się o indywidualną organizację studiów (indywidualne terminy i sposoby realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu studiów i katalogu ECTS, w tym uzyskiwanie przez studenta zaliczeń oraz składanie egzaminów w terminach indywidualnie określonych w granicach danego semestru studiów oraz zwolnienie z obowiązku uczęszczania na zajęcia). O zgodę na indywidualną organizację studiów, można ubiegać się z tytułu sytuacji losowych. Zgodę wydaje Rektor na wniosek studenta, zaopiniowany przez dyrektora Instytutu. Zgoda dotyczy określonego semestru i towarzyszy jej karta indywidualnej organizacji studiów. Harmonogram zajęć oraz tutora zatwierdza senat uchwałą Uczelni. Indywidualny plan studiów i program kształcenia może zawierać dodatkowe przedmioty ustalone stosownie do uzdolnień indywidualnych studenta. O studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia mogą ubiegać się studenci, którzy zaliczyli, co najmniej dwa semestry i legitymują się średnią ocen, za dotychczasowy okres studiów, nie niższą niż 4,5. Opiekę nad studentem studiującym według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia sprawuje nauczyciel akademicki, co najmniej ze stopniem naukowym doktora, którego wyznacza Dyrektor Instytutu. Zaplanowanie indywidualnego planu studiów i programu kształcenia nie może prowadzić do przedłużenia terminu ukończenia studiów.

W 2009 r. PWSZ w Wałbrzychu utworzono stanowisko Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Do zadań Pełnomocnika należy umożliwienie studentom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym oraz w życiu

społecznym, naukowym, kulturalnym i sportowym Uczelni. Podejmowane działania zmierzają do likwidacji barier architektonicznych, informacyjnych, komunikacyjnych i psychologicznych utrudniających studiowanie w PWSZ. „Regulamin studiów” kwalifikuje osoby niepełnosprawne i przewiduje usprawnienia dla studentów niepełnosprawnych bezpośrednio w procesie kształcenia: studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o dostosowanie sposobu organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego, w tym warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności; rozstrzygnięcia w tych sprawach podejmuje Rektor. Na wniosek studenta o stwierdzonej niepełnosprawności, prowadzący zajęcia może ustalić indywidualny termin i formę zaliczenia. Ponadto w planie studiów kierunku „architektura krajobrazu” uwzględniono przedmiot „Niepełnosprawni w przestrzeni publicznej”.

2) Zakładane efekty kształcenia, realizowane poprzez efekty przedmiotowe w sekwencjach bloków problemowych, znajdują uzasadnienie w kierunkowych treściach programowych. Także organizacja kształcenia i stosowane metody dydaktyczne są odpowiednie dla specyfiki nauczania „architektury krajobrazu” (w tym wykłady, ćwiczenia projektowe, warsztaty, seminaria, konsultacje indywidualne, zajęcia terenowe, praktyczne, laboratoria) i dla realizacji treści programowych. Treści programowe uwzględniają specyfikę i charakter „architektury krajobrazu” obejmującej złożoną, wielowątkową problematykę: ogólną społeczną, metody obliczeniowe, blok problematyki przyrodniczej (przyrody żywej i nieożywionej), inżynierii wodnej i gleboznawstwa, rysunek odręczny i grafikę inżynierską, problematykę dziedzictwa kulturowego (architektura, urbanistyka, ruralistyka, sztuka ogrodowa), budownictwo, geodezję, kartografię, infrastrukturę, blok przedmiotów projektowych o zróżnicowanej skali problemów, kształtowania postaci krajobrazowych, ochrony krajobrazów przyrodniczo-kulturowych. Charakter ten w pełni został uwzględniony w opracowanych dla kierunku efektach kształcenia i w efektach przedmiotowych.

W ramach metod dydaktycznych szeroko wprowadzono nowoczesne narzędzia multimedialne wykorzystywane zarówno podczas wykładów („Historia sztuki”, „Szata roślinna”, „Biologia i fizjologia roślin”, „Historia sztuki ogrodowej”, „Konserwacja i rewaloryzacja”), jak i zajęć praktycznych („Grafika inżynierska”, „Planowanie przestrzenne”, „Projektowanie instalacji wodnych”, „Kosztorysowanie”). Korzystanie z oprogramowania: *ArchiCad*, *AutoCad*, mikroskopów i binokularów oraz materiałów zielnikowych, tablic biologicznych, modeli pokazowych wspomaga proces dydaktyczny.

Moduł przedmiotów do wyboru dobrze rozbudowuje problematykę obowiązkową. Następują poszerzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie doborów roślinności, systemu GIS (stanowiącego przyszłościowy instrument wykonywania zawodu „architekta krajobrazu”), problematyki konserwatorskiej i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego z uwzględnieniem stylizacji, urbanistyki, ruralistyki, nowych technologii konstruowania „zielonych dachów” i „ogrodów wertykalnych”.

Moduł praktyczny realizowany jest przez praktyki zawodowe (opisane już w raporcie, w jego pkt. 3.1) w wymiarze 360 godz. (16 pkt. ECTS) w ścisłej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i starannie opracowanymi i realizowanymi mechanizmami ich monitorowania przez dydaktyków kierunku.

Spójny obraz procesu kształcenia zbudowano logiczną strukturą programowych modułów wypełnionych sekwencjami konkretnych przedmiotów. Założone efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne dają prawidłowy obraz doboru problematyki, treści, celów i efektów kształcenia dla kierunku „architektura krajobrazu” na poziomie studiów I stopnia (inżynierskich).

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Skonstruowany program jest zgodny z wymaganiami, jakie wynikają z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011r. „W sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego”. Budowany był na sprawdzonych w środowisku akademickim „architektów krajobrazu” wzorcach zapisanych w standardzie nauczania i stopniowo dostosowywany do wymagań KRK, uzyskując obecnie postać kompletną, opracowaną wzorcowo. System punktów ECTS jest kompletny, każdemu przedmiotowi przypisana jest liczba punktów określająca przewidywany nakład pracy wymagany do zaliczenia przedmiotu, a tym samym do potwierdzenia uzyskanego zakresu umiejętności i kompetencji. Rozpisany został precyzyjnie i uwzględniony w sylabusach do poszczególnych przedmiotów. Udział przedmiotów do wyboru (tj. 30 % ECTS łącznej liczby punktów przewidzianej w planie studiów) jest wystarczający i spełnia wymagania stawiane programom kształcenia. W Uczelni funkcjonuje system weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia.

Praktyki zawodowe mają charakter zajęć terenowych i odbywają się w różnych instytucjach i firmach regionu. Indywidualizacja procesu kształcenia dotyczy głównie opieki naukowej w procesie przygotowania pracy licencjackiej oraz dostosowywania kształcenia do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych.

2) Bazowanie na wspomnianych w pkt. 1 sprawdzonych (standardy) wzorcach nauczania „architektury krajobrazu” powoduje, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe oraz stosowane od lat formy i metody kształcenia tworzą logiczną, spójną całość, zawierając niezbędne treści kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Zajęcia na kierunku studiów „architektura krajobrazu” prowadzi 23 nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów tytularnych, 3 doktorów habilitowanych, 14 doktorów i

3 magistrów. Zespół dydaktyczny prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku reprezentuje kilka obszarów wiedzy: nauk technicznych, nauk przyrodniczych, nauk społecznych, nauk humanistycznych, nauk ścisłych, nauk o sztuce oraz nauk medycznych o zdrowiu i kulturze fizycznej. Struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych w pełni zapewnia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji założonego programu.

2) Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów Uczelnia zgłosiła 10 nauczycieli akademickich, w tym 3 samodzielnych (1 z tytułem naukowym profesora i 2 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 7 ze stopniem naukowym doktora i jest to zgodne z § 14 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), który stanowi, iż: *„Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”*. W aktach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych.

Powyższe osoby spełniają również warunek ujęty w art. 112a ust. 3 i art. 9 a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Większość oświadczeń o zaliczeniu do minimum kadrowego ocenianego kierunku, za wyjątkiem trzech, zostało złożonych przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki. Trzy oświadczenia, o których wspomniano powyżej, podpisane zostały po upływie tego terminu, jednak przed rozpoczęciem roku akademickiego, we wrześniu 2013 r. Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 ww. Ustawy.

Wszystkie osoby spełniają również warunek bycia zatrudnionym nie krócej niż od początku semestru studiów, zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r.

Każdemu ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym obowiązującymi przepisami, zgodnie z § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego stanowiącym, iż: *„Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”*.

Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne należy stwierdzić, iż warunek minimum kadrowego jest spełniony.

Dla trzech ze zgłoszonych do minimum kadrowego ocenianego kierunku nauczycieli akademickich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, a dla siedmiu dodatkowe miejsce

pracy. Jedna z powyższych osób (ze stopniem naukowym doktora) zatrudniona jest w Uczelni na czas nieokreślony, pozostałe zatrudnione są na czas określony.

Spośród nauczycieli akademickich z omawianego minimum, jedna osoba zatrudniona jest w Uczelni od 2000 r., kolejna w 2008 r., pięć w latach 2010 - 2011, a pozostałe trzy osoby podjęły zatrudnienie w roku 2013.

Na podstawie przedstawionych danych można przyjąć, że minimum kadrowe na kierunku „architektura krajobrazu” tworzone w ostatnich pięciu latach, jak dotąd jest stabilne.

Jak stwierdzono powyżej, PWSZ im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu przedstawiła do minimum kadrowego kierunku „architektura krajobrazu” 10 osób, w tym 1 osobę z tytułem profesora, 2 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego i 7 ze stopniem naukowym doktora. Wszystkie osoby zaproponowane przez Uczelnię do minimum kadrowego zostały do niego zaliczone, bowiem spełniają wymogi § 12. ust. 1 w/w rozporządzenia zgodnie z którymi, w przypadku studiów o profilu praktycznym, nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego jeśli posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającemu obszarowi kształcenia wskazanemu dla tego kierunku studiów w zakresie dyscypliny naukowej do której odnoszą się efekty kształcenia lub posiada doświadczenie zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku (§ 12. ust. 2 w/w rozporządzenia).

Wśród przedstawicieli minimum kadrowego są osoby legitymujące się dyplomem z obszaru nauk technicznych, w dyscyplinie architektura i urbanistyka – 5 osób (w tym 1 samodzielny pracownik nauki i 4 doktorów), z obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedziny nauk rolniczych z dyscypliny ogrodnictwo – 1 samodzielny pracownik naukowy; z obszaru nauk o sztuce, dziedzina sztuk plastycznych – 2 osoby (w tym w jeden profesor tytularny i jeden doktor w dyscyplinie sztuki piękne); nauk przyrodniczych, dziedzina nauk biologicznych – 1 doktor (z dyscypliny biologia) oraz 1 doktor z dziedziny nauk o Ziemi z dyscypliny geografia. Obszary nauki, do których przyporządkowano wnioskowany kierunek studiów, są reprezentowane w minimum kadrowym przez co najmniej jednego nauczyciela akademickiego posiadającego dorobek w obszarze wiedzy odpowiadającym temu obszarowi kształcenia i dyscyplinie do której odnoszą się efekty kształcenia.

Stwierdzono, iż nauczyciele zaliczeni do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy i praktyczny z zakresu kierunku studiów, a także doświadczenie zawodowe związane z umiejętnościami do których odnoszą się efekty kształcenia. Dorobek praktyczny dotyczy projektów architektoniczno-budowlanych, projektowania na terenach o szczególnych wartościach krajobrazowych i uzdrowiskowych (m.in. na terenach parków krajobrazowych i parków narodowych), a także opracowań fizjograficznych, inwentaryzacji i ekspertyz wykonanych m.in. w ramach umów z gminami oraz projektów modeli i prac reliefowych.

Należy więc stwierdzić, że w świetle rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), Uczelnia spełniła wymagania dotyczące minimum kadrowego dla prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „architektura krajobrazu” o profilu praktycznym.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (10 osób) do liczby studentów kierunku (119) spełnia wymagania § 17 ust. 2 pkt. 4 i 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) i wynosi około 1:12.

Dorobek naukowy i kwalifikacje kadry zarówno tworzącej minimum kadrowe, jak i pozostałych nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów są odpowiednie do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele, którzy mają doświadczenie praktyczne związane z kierunkiem architektury krajobrazu, a wielu z nich łączy doświadczenie naukowe z doświadczeniem praktycznym. Należy także podkreślić, iż w kadrze znajduje się wiele wybitnych i wyrazistych osobowości wpływających na niepowtarzalny charakter studiów i wysoki poziom kształcenia.

Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena - Załącznik nr 6

Zespół Oceniający wizytował dostępne w dniach wizytacji zajęcia na studiach niestacjonarnych. W trakcie hospitacji zajęć Zespół zapoznał się ze sposobem ich prowadzenia, ocenił równocześnie bazę dydaktyczną, w której zajęcia się odbywały. Szczegółowe informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych (wykładów, ćwiczeń i pracowni) oraz ich oceny zostały zawarte w ***Załączniku Nr 6***. Zajęcia wybierano z planu zajęć dydaktycznych obowiązującego w semestrze zimowym w bieżącym roku akademickim. Wszystkie wizytowane zajęcia rozpoczynały się punktualnie. Zajęcia prowadzone były przez osoby wykazane w planach zajęć, w salach wykładowych i audytoryjnych dostosowanych do prowadzonych zajęć (liczba miejsc, wyposażenie w pomoce audiowizualne i inny niezbędny sprzęt). Widoczny był wysoki poziom kompetencji osób prowadzących zajęcia, ich dobre przygotowanie do zajęć, a także umiejętności i doświadczenie dydaktyczne. Studenci byli wyraźnie zainteresowani przebiegiem zajęć, widoczna była także ogólna przyjazna atmosfera. Frekwencja na wykładach była przeciętna (ok. 40-70% stanu studentów).

3) Zgodnie ze statutem PWSZ A.S. w Wałbrzychu zatrudnianie nauczycieli akademickich na stanowiska w Uczelni dokonuje się na drodze otwartego konkursu. Kryteriami kwalifikacyjnymi oceny kandydatów są osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i organizacyjne kandydata oraz osiągnięcia zawodowe zdobyte w pracy poza szkolnictwem wyższym. Wszystkie konkursy ogłaszane są publicznie m. in. na stronie internetowej Uczelni. Procedura doboru kadry naukowo-dydaktycznej jest prawidłowa, a pracownicy dydaktyczni poddawani są okresowym ocenom, w których poza osiągnięciami dotyczącymi podnoszenia swoich kwalifikacji (awanse naukowe, uczestnictwo w pracach badawczych, dorobek naukowy, wdrożenia, projekty) i wychowania studentów oraz działalności organizacyjnej bierze się pod uwagę wyniki hospitacji, publikacje dydaktyczne (w tym podręczniki, skrypty i materiały pomocnicze do zajęć), a także ocenę studentów ustaloną na podstawie ankiety,

przeprowadzonej po zakończeniu zajęć. Wnioski wynikające z oceny nauczycieli akademickich mają wpływ na wysokość uposażenia, awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych, jak również mogą mieć wpływ na rozwiązanie stosunku pracy.

Nauczyciele akademicy Instytutu Przyrodniczo-Technicznego mogą podnosić swoje kwalifikacje zawodowe często przy wsparciu finansowym Uczelni (roczna kwota to 75.000 PLN) oraz ze środków pozyskanych z grantów zewnętrznych, poprzez uczestniczenie w różnego rodzaju seminariach, warsztatach i szkoleniach (m. in. w międzynarodowych warsztatach projektowych w ramach ELSA, warsztatach dendrologicznych, warsztatach modelowania, warsztatach projektowych, czy szkoleniach z zakresu dydaktyki, np. w związku z dostosowywaniem programów do wymagań KRK zorganizowano (odbyto) kilkanaście szkoleń).

Rozwój naukowy kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku jest widoczny (w ostatnich 5 latach jedna osoba uzyskała tytuł profesora, 3 stopień naukowy doktora habilitowanego, 8 stopień naukowy doktora).

Mobilność kadry kierunku „architektura krajobrazu” umożliwiają umowy bilateralne z zagranicznymi uczelniami w ramach programu ERASMUS, tj. z Litwą, Rumunią, Turcją i Belgią oraz w ramach współpracy zagranicznej (poza programem ERASMUS) z Białorusią, Niemcami i Rosją. Z wyjazdów zagranicznych w ramach programu ERASMUS skorzystało dotychczas pięciu nauczycieli akademickich. Niezależnie od aktualnego stanu współpracy, jednostka ma potencjał rozwojowy w tym zakresie i duże możliwości sposobów jego wykorzystania.

Należy stwierdzić, iż Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji oraz rozwojowi naukowemu i dydaktycznemu dzięki zapewnieniu właściwej przestrzeni do pracy i nauki, odpowiedniego wyposażenia technicznego, bogatych i ciągle uzupełnianych zbiorów bibliotecznych, właściwego obciążenia dydaktycznego, wydawania publikacji w wydawnictwie uczelnianym, dofinansowaniu konferencji oraz dobrej atmosfery w relacjach międzyludzkich.

Zespół Oceniający odbył przewidziane w procedurach oceny programowej spotkanie z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na kierunku „architektura krajobrazu”.

Na spotkaniu obecnych było 14 osób (5 kobiet, 9 mężczyzn). W dyskusji jako mocną stronę ocenianej Jednostki na pierwszym miejscu wskazano bazę dydaktyczną oraz jej zaplecze tworzące sprzyjające warunki do pracy i nauki. Pracownicy podkreślali, iż w dwu dobrze przystosowanych budynkach czują się bardzo dobrze, a zgłaszane przez nich potrzeby są natychmiast realizowane, jako przykład podali kupno plotera oraz specjalistycznych programów komputerowych. Specyfika kierunku „architektura krajobrazu” wymaga uzupełniania wyposażenia technicznego na bieżąco, na przykład pracownia rzeźbiarska. Pracownicy podkreślali też, że nie ma problemu z przechowywaniem prac studenckich – projektowych, rysunkowych, rzeźbiarskich, co jest częstym problemem na innych uczelniach. Grono dydaktyczne działa prężnie, a działalność Szkoły jest widoczna na terenie miasta Wałbrzycha i ma duże znaczenie dla miasta. Wałbrzych jest miejscem specyficznym, w którym restrukturyzacja przemysłu spowodowała znaczący wzrost bezrobocia. Szkoła

stwarza możliwość kształcenia nawet najbardziej niezamożnym studentom, wylawia talenty i pomaga w dalszym rozwoju. Studenci są dobrze postrzegani, a większość z nich podejmuje studia na wyższym stopniu. Wykładowcy czują wsparcie władz Uczelni. Uczelnia jest otwarta na współpracę z interesariuszami zewnętrznymi czego przykładem jest wspieranie wspólnych warsztatów z firmą Toyota. We współpracy z burmistrzem miasta Karpacza są prowadzone projekty terenów górskich. Studenci kierunku architektura krajobrazu są silnie związani z przyrodą. Uprawiają sporty górskie – wspinaczkę, narty. Rozwija to ich całościowe widzenie krajobrazu. Chętnie uczestniczą w dodatkowych zajęciach dydaktycznych, jak np. wyjście na badanie zachowania nietoperzy znajdujących się w zabytkowej twierdzy. Zajęcia dodatkowe, uruchamiane są w miarę potrzeby i są bez problemu finansowane przez Uczelnię. Nauczyciele kilkakrotnie podkreślali, że Szkoła znajdując się w miejscu gdzie jest duże bezrobocie daje szansę młodzieży, której nie stać na wyjazd do większych ośrodków. Wykładowcy określają młodzież jako ambitną. Śledzą jej rozwój osobowości, ambicji i wiedzy od pierwszego roku do dyplomu. Słabą stroną jest wyniesione ze szkoły średniej niskie przygotowanie kandydatów i brak środków osobistych na studia. Często studenci nie mają w domu komputera i douczają się na terenie Szkoły w salach komputerowych dostępnych poza zajęciami. Wykłady są wiązane z identyfikacją form krajobrazowych w terenie. Wykładowcy wyrabiają w studentach nawyk uczęszczania do galerii sztuki znajdujących się poza Uczelnią. Zwrócili uwagę na potrzebę istnienia otwartej na publiczność zewnętrzną galerii o charakterze krajobrazowym na terenie Uczelni. Prezentowana w niej sztuka krajobrazu przybliżyłaby otoczenie zewnętrzne do Uczelni i promowałaby kierunek architektury krajobrazu w różnych środowiskach. Wykładowcy potwierdzili fakt odbywania hospitacji, a także oceniania ich przez studentów w formie ankiet, których wyniki udostępniane są zainteresowanym. Po hospitacji odbywają się rozmowy hospitowanego z hospitującym i w miarę potrzeby są wprowadzane niezbędne korekty do form i treści zajęć. Pracownicy potwierdzili, iż uczestniczą w konferencjach metodycznych dotyczących nauczania akademickiego i w ich trakcie odbywają się żywe dyskusje. Wykładowcy kładą nacisk na staranne przygotowanie prezentacji multimedialnych, umiejętność wypowiadania się, na dobór słownictwa. Studenci często pytają o przydatność zajęć. Na zajęciach projektowych, studentów zmusza się do posługiwania rysunkiem odręcznym by stale doskonalić i rozwijać wyobraźnię przestrzenną. Program jest integralnie podporządkowany kształtowaniu architektury krajobrazu. Rzeźba jest na przykład traktowana jako umiejętność modelowania przestrzeni. W dydaktyce zagadnienie rzeźby w krajobrazie prowadzi do spostrzegania krajobrazu jako rzeźby. Z przebiegu spotkania wyraźnie było widać zaangażowanie wykładowców w sprawy studentów, dydaktyki i sprawy Uczelni. Przewijające się w wypowiedziach całościowe spojrzenie, uwzględniające sprawy egzystencjalne i społeczne, nakierowane jest na stałe podnoszenie w wielu wymiarach jakości kształcenia, która zapewnia studentom zwiększenie szans życiowych, Uczelni siłę przyciągania, otoczeniu zewnętrznemu rozwój gospodarczy i społeczny uwidaczniający się w ładzie przestrzeni krajobrazu. Trzeba na koniec mocno podkreślić, że altruizm, nakierowanie swojej uwagi na potrzeby innych to podstawa wartości zespołu dydaktycznego budującego wspólnotą

akademicką kierunku „architektura krajobrazu” w PWSZ im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: WYRÓŻNIAJĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku „architektura krajobrazu” umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

2) Kadra dydaktyczna Instytutu Przyrodniczo-Technicznego PWSZ AS spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego dla prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „architektura krajobrazu” o profilu praktycznym. W procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele akademicki mający duże doświadczenie naukowe i praktyczne związane z kierunkiem „architektura krajobrazu”. Na uwagę zasługuje mała liczba studentów przypadająca na jednego pracownika zaliczonego do minimum kadrowego. Hospitowane zajęcia dydaktyczne prowadzone były na wysokim poziomie merytorycznym.

3) Oceniana Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Baza dydaktyczna PWSZ im. AS w Wałbrzychu składa się z dwóch w pełni wyposażonych i przystosowanych do prowadzenia zajęć dydaktycznych budynków zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie. Budynek główny (przy ul. Zamkowej) o łącznej powierzchni użytkowej – 3,316 m² to dawny Pałac Czettritzów (otrzymany w drodze darowizny w 2004 r. od Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu), który poddany został kompleksowej renowacji o wartości 6 mln PLN. Drugi budynek o powierzchni użytkowej ok. 4660 m² został oddany do użytku w 1998 r. Te dwa budynki znajdujące się obok siebie, a pochodzące z różnych epok doskonale się uzupełniają i kreują niepowtarzaną więź wspólnoty akademickiej. Sale wykładowe wyposażone są w profesjonalny sprzęt nagłośnieniowy, komputery, projektory oraz w nowoczesne tablice multimedialne, co znacznie ułatwia prowadzenie zajęć i podnosi ich atrakcyjność. Jednak zastrzeżenia budzi stan techniczny niektórych sal, w szczególności brak dobrego zaciemnienia, które jest niezbędne podczas prezentacji materiału ilustracyjnego i niezwykle ważne biorąc pod uwagę specyfikę kierunku „architektura

krajobrazu”. Sale wykładowe bez trudu mieszczą wszystkich studentów z całego roku. W nowym budynku jest aula na kilkaset osób. W nowym i starym budynku przestrzenie komunikacyjne – hole i korytarze zapewniają możliwość przygotowywania ekspozycji na dłuższy okres czasu, co jest niezwykle istotne dla specyfiki ocenianego kierunku studiów. Sale ćwiczeniowe są odpowiednio wyposażone m.in. w sprzęt audiowizualny, komputery, ekrany projekcyjne i rzutniki. W budynku głównym zlokalizowane są dwie pracownie komputerowe na 50 stanowisk wyposażone w sprzęt komputerowy z bogatym oprogramowaniem. Natomiast w drugim budynku do dyspozycji studentów pozostają również dwie pracownie komputerowe łącznie na 47 stanowisk. Dla studentów architektury krajobrazu przeznaczono 4 pracownie: inżynierską, w której komputery posiadają oprogramowanie: Corel Draw X3, Google SketchUp 6, ArchiCAD 16, AutoCAD 2011, AutoCAD Map 3D 2010, Artlantis Studio 4, Norma Pro 4; rysunku i malarstwa AQUARIUM, rzeźby oraz projektową (wyposażoną w ploter Canon iPF710). W pracowniach są stoły przystosowane do pracy projektowej, płaszczyzny do tymczasowych ekspozycji, miejsce do przechowywania wykonywanych i wykonanych prac. Pracownie rysunkowe, rzeźbiarskie i malarskie mają odpowiednie oświetlenie. Do dyspozycji studentów oddano w głównym budynku Uczelni kompleks sportowy na który składa się: siłownia, sala do ćwiczeń sprawności i kondycji typu fitness oraz sauna. Kompleks jest bogato wyposażony w profesjonalny sprzęt tj. (ergometr, trenaż eliptyczny, wioślarz, bieżnie, atlas do ćwiczeń siłowych, rowery stacjonarne). Studenci obecni na spotkaniu bardzo chwalili bazę dydaktyczną i naukową.

Na terenie Uczelni studenci mają możliwość skorzystania z bezprzewodowego dostępu do Internetu. Wśród pracowników oraz Władz Uczelni istnieje świadomość potrzeby doskonalenia infrastruktury. Na spotkaniu z kadrą padły głosy o niezbędnym uzupełnieniu wyposażenia technicznego pracowni rzeźbiarskiej, a także o uczelnianej galerii otwartej na publiczność zewnętrzną, która mogłaby zapoznać ich ze sztuką krajobrazu.

Studenci kierunku „architektura krajobrazu” odbywają praktyki po I, II i III roku studiów (łącznie 360 godz.), w jednostkach, w których zdobywają umiejętności praktyczne z zakresu metod i technik realizacji prostych prac inżynierskich, projektowania obiektów architektury krajobrazu, oceny szaty roślinnej, dokumentowania komputerowego, prac inwentaryzacyjnych, a także zagadnień związanych z kształtowaniem i ochroną środowiska oraz zagadnieniami ekonomicznymi i prawnymi. Miejscami odbywania praktyk są: biura projektów zajmujące się zielenią i małą architekturą, wydziały administracji publicznej, w których zakres wchodzi tereny zieleni miejskiej, firmy budowlano-wykonawcze, biura kosztorysowe i produkcyjne zieleni i małej architektury. Dobór tych instytucji jest właściwy.

Biblioteka Uczelni w zakresie kierunku architektury krajobrazu jest wyposażona bardzo dobrze zarówno w tytuły druków zwartych, jak i czasopism. Wystarczająca jest także liczba egzemplarzy ważniejszych podręczników. Biblioteka zapewnia również internetowy dostęp (licencjonowany) do ważniejszych czasopism i tekstów z całego świata (m.in. dostęp do bazy Elsevier, Wiley-Blackwell, Nature, Web of Knowledge, Springer, EBESCO).

Studenci mają do dyspozycji wszystkie rodzaje zbiorów, niezbędne do prowadzenia badań naukowych oraz realizowania procesu dydaktycznego z dziedzin reprezentowanych przez wykładane na Uczelni kierunki kształcenia. Biblioteka zajmuje kompleks pomieszczeń usytuowanych w budynku głównym, na parterze. Na jej znaczący księgozbiór składają się: książki specjalistyczne (drukowane i w wersji elektronicznej), czasopisma fachowe (drukowane i w wersji elektronicznej), publikacje w formie cyfrowej udostępniane za pośrednictwem baz elektronicznych i serwisów on-line, wydawnictwa informacyjne, zbiory specjalne (m.in. normy, katalogi, mapy itp.), programy komputerowe, filmy instruktażowe (DVD, video), materiały multimedialne do nauki języków obcych. Warto również podkreślić, iż biblioteka gromadzi przede wszystkim literaturę najnowszą, zawierającą aktualne osiągnięcia nauki.

Znaczna część księgozbioru jest wykorzystywana w trakcie kształcenia na kierunku architektura krajobrazu; uwaga ta dotyczy zwłaszcza wydawnictw z zakresu matematyki, geometrii wykreślnej, biologii roślin, ekologii, historii sztuki, rysunku i rzeźby, fizjografii, gleboznawstwa, szaty roślinnej i fauny, budownictwa, historii sztuki ogrodowej, grafiki inżynierskiej, geodezji, prawa, ekonomii oraz zarządzania. Biblioteka Uczelni zapewnia dostęp do większości wyborów lekturowych polecanych na zajęciach. Cenne uzupełnienie zbiorów drukowanych stanowią licencjonowane zbiory elektroniczne dostępne w sieci komputerowej Uczelni. Obejmują one łącznie 62 bazy zasobów elektronicznych (w tym książki, czasopisma, raporty, statystyki, abstrakty, mapy, zdjęcia i inne). Współuczestnictwo w **Federacji Bibliotek Cyfrowych** (od 2009 r.) zapewnia pełny i skuteczny dostęp do wszystkich pozycji zalecanych w kartach przedmiotów przez wykładowców jako literatury niezbędnej i uzupełniającej w procesie kształcenia. Ponadto przystąpienie w 2008 roku do **Konsorcjum Dolnośląskich Bibliotek Cyfrowych** zapewnia studentom możliwość korzystania, w ramach wymiany międzybiblioteecznej, ze zbiorów 20 bibliotek akademickich, w tym m.in. takich jak: Biblioteka Główna Politechniki Wrocławskiej, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego, Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego, Biblioteka Karkonoskiej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze, Biblioteka Papieskiego Wydziału Teologicznego, Biblioteka Politechniki Opolskiej, Biblioteka Główna Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Biblioteka Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie. Pozostałe bazy dostępne dla studentów są podane na stronie internetowej biblioteki (www.pwsz.com.pl) w zakładce bazy danych i e-źródła. Dostęp do katalogów bibliotecznych i zamawianie książek jest możliwe na miejscu w bibliotece oraz przez Internet w ramach systemu LIBRA 2000. Pełna automatyzacja biblioteki zapewnia użytkownikom komfort i oszczędza ich czas. W Czytelni Czasopism studenci mogą korzystać z bogatego zbioru czasopism branżowych, m.in. z: „Architektury Krajobrazu”, „Architektury”, „Owoców, Warzyw, Kwiatów”. Studenci podczas spotkania bardzo pozytywnie wypowiadali się na temat biblioteki i czytelni, która w ich opinii posiada odpowiedni księgozbiór zarówno pod względem jakości, jak i ilości woluminów. Studenci najczęściej korzystają z biblioteki i jej zbiorów elektronicznych pod koniec semestru przed zbliżającymi się zaliczeniami, a także na ostatnim semestrze studiów, gdzie szukają literatury do pracy dyplomowej. Biblioteka

obsługuje rocznie ok. 1 669 czytelników udostępniając im ok. 14 000 woluminów w formie tradycyjnej. W Czytelni Głównej oraz w Czytelni multimedialnej znajduje się 30 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, 2 skanery z oprogramowaniem OCR, drukarka i urządzenie kserograficzne. Warto również zauważyć, że 18 stanowisk komputerowych posiada oprogramowanie symulacyjne SIMO oraz AnyLogic, a jedno oprogramowanie do wizualizacji danych.

Infrastruktura dydaktyczna jest w pełni dostosowana dla osób niepełnosprawnych. Sprawami osób niepełnosprawnych zajmuje się Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych (powołany 1 września 2011 r.), do którego zadań należy umożliwienie studentom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym oraz w życiu społecznym, naukowym, kulturalnym i sportowym Uczelni. Efektem tych działań jest usuwanie barier architektonicznych, informacyjnych, komunikacyjnych i psychologicznych. Ponadto zakres działań Pełnomocnika obejmuje m.in. : rozpoznawanie potrzeb, problemów i oczekiwań studentów niepełnosprawnych oraz podejmowanie działań na rzecz pełnej integracji społecznej i zawodowej tych osób.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Jednostka dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczną uwzględniającą potrzeby osób z niepełnosprawnościami i zapewnia dobre warunki do pracy i nauki. Infrastruktura dydaktyczna dostosowana jest do specyfiki kierunku „architektura krajobrazu” i służy realizacji procesu dydaktycznego. W ramach ocenianego kierunku funkcjonują cztery na ogół dobrze wyposażone pracownie (inżynierska, rysunku i malarstwa, rzeźby i projektowa). Zdarzają się jednak drobne niedociągnięcia techniczne, jak brak odpowiedniego zaciemnienia niektórych sal wykładowych. Studenci bardzo pozytywnie oceniają księgozbiory dostępne w bibliotece i czytelni oraz możliwość korzystania z bezprzewodowego Internetu na terenie Uczelni. Uczelnia zapewnia bazę materialną niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Współpraca naukowa i badawcza z innymi uczelniami zapewniona jest poprzez formalną umowę z Uniwersytetem Przyrodniczym w Wrocławiu. Instytucje z otoczenia społecznego i gospodarczego (samorząd lokalny) mają istotny wpływ na kreowanie tożsamości kierunku

realizującego zapotrzebowanie w dwu odmiennych kierunkach działań: rozwijania krajobrazu uzdrowiskowego ze szczególnym uwzględnieniem położenia górskiego oraz rekultywacja i rewitalizacja obszarów przemysłowych. Niezależnie od aktualnego stanu współpracy, jednostka ma potencjał rozwojowy w tym zakresie i istnieje możliwość identyfikacji sposobów jego wykorzystania. Podejmowanie tematów projektowych w ramach prac semestralnych, a także prac dyplomowych lokalizowanych w Wałbrzychu i jego okolicach świadczy o wykorzystaniu możliwości wpływu otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny. Niezwykle cennym elementem wszechstronnej współpracy jest stojące na wysokim poziomie i sprawnie działające Wydawnictwo Uczelni, które podczas czteroletniej działalności kierunku „architektura krajobrazu” opublikowało kilka pozycji książkowych pracowników kierunku.

Badania naukowe są prowadzone jako badania własne przez poszczególnych pracowników w różnych obszarach. Badania te dotyczą m.in. monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych, tworzenia płaszczyzn wieloznacznych w grafice (w tym przypadku zakończone dysertacją naukową, będącą podstawą uzyskania stopnia naukowego doktora nauk sztuk pięknych), a także identyfikacji lokalnego charakteru architektury i krajobrazu sudeckiego. Przy pomocy wsparcia zewnętrznego (grantów zewnętrznych pracowników) oraz środków uczelnianych (roczna kwota to 75.000 PLN) zrealizowano wiele seminariów (m.in. nt. „Rewaloryzacja i konserwacja założeń parkowych w Polsce”), wystaw i warsztatów, w tym międzynarodowe warsztaty projektowe ELASA. Większość prac naukowych nauczycieli dydaktycznych kierunku „architektura krajobrazu” ma charakter aplikacyjny.

Wspólne badania i projekty studentów i wykładowców są realizowane w ramach Studenckiego Koła Naukowego Nowe Perspektywy. Są to w szczególności projekty zagospodarowań terenu wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, parkingami, zielenią towarzyszącą oraz częścią usługową.

W ramach działalności Koła studenci wspólnie z pracownikami ocenianego kierunku od 2012 r. realizują projekt zagospodarowania przestrzeni miejskiej i wiejskiej finansowany przez Toyotę i Fundację na Rzecz Edukacji Europejskiej. Członkowie Koła Naukowego dwukrotnie prezentowali swoje referaty na konferencji kół naukowych w Olsztynie. W ich opinii Koło Naukowe daje im możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych, dlatego też chętnie się do niego zapisują. Ponadto sprawnie i aktywnie działające Koło, jakim jest Koło „Nowe Perspektywy”, pozwala im na pogłębianie wiedzy oraz umożliwia wyjazdy na różne konferencje, seminaria czy sesje. Podkreślali również, iż mogą liczyć na wsparcie Władz Uczelni w tym zakresie. Studenci w ramach warsztatów projektowych wykonali 10 koncepcji zagospodarowania w obrębie miasta Karpacza, a wyniki swoich prac prezentowali przed radnymi i mieszkańcami miasta. Natomiast za udział i współorganizację „Festiwalu ogrodowego Bolestraszyce 2012” (gdzie zrealizowali aranżację ogrodu, pt. *Niebiański Zakątek*) 6 studentów otrzymało stypendia naukowe Prezydenta Miasta Wałbrzycha.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego NIE DOTYCZY

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.....

Na studiach I stopnia badania naukowe nie są obligatoryjne. Jednak Uczelnia stwarza studentom możliwości uczestniczenia w badaniach naukowych oraz zdobywania wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej poprzez działalność w Kole Naukowym związanym z ocenianym kierunkiem. Władze Uczelni zapewniają odpowiednie warunki pozwalające na funkcjonowanie Kół Naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Zasady i tryb rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzonych w PWSZ w Wałbrzychu reguluje uchwała senatu z 27 marca 2013 roku. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadzane jest przez Międzyinstytutową Komisję Rekrutacyjną i Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną i ma charakter konkursowy. Podstawą oceny kwalifikacyjnej jest suma punktów rekrutacyjnych przyznawanych kandydatom: dla kierunku „architektura krajobrazu” z przedmiotów, które kandydat zdawał egzamin maturalny, egzamin dojrzałości lub w ramach programu „Matury Międzynarodowej”, w tym z: języka obcego, przedmiotu, z którego kandydat uzyskał najkorzystniejszy wynik. Brane są także pod uwagę predyspozycje psychofizyczne (orzeczenie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań o podjęciu studiów na kierunku).

Nie przeprowadza się natomiast, stosowanego w wielu uczelniach prowadzących kierunek „architektura krajobrazu”, egzaminu wstępnego - praktycznego z rysunku odręcznego, stanowiącego dotychczas najlepszą metodę wyselekcjonowania kandydatów posiadających predyspozycję dla podjęcia studiów na tym kierunku.

Rozumiejąc rangę umiejętności rysunkowych dla studentów „architektury krajobrazu” Uczelnia proponuje w ramach tzw. *Akademickich Ferii Zimowych* i *Szkoły Letniej* korzystanie, m.in. z zajęć warsztatowych z zakresu rysunku, malarstwa i rzeźby w celu doskonalenia umiejętności manualnych i percepcyjnych. Dodatkowo, w ramach przedmiotu „Rysunek” (1 semestr) wprowadzono nowatorskie kształcenie tych umiejętności, co umożliwiła wyrównanie różnic wynikających z wcześniejszego przygotowania kandydata.

Oferta edukacyjna skierowana do młodzieży zainteresowanej propozycją programową kierunku „architektura krajobrazu”, systematycznie przedstawiana jest przez wykładowców Instytutu Przyrodniczo-Technicznego PWSZ w Wałbrzychu podczas wykładów wyjazdowych (m.in. do szkół ponad gimnazjalnych w ramach zawartych umów: Zespół Szkół Techniczno-Budowlanych w Wałbrzychu, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mokrzeszowie, czy też Powiatowy Zespół Szkół w Obornikach Śląskich), warsztatów, „drzwi otwartych”, *Dolnośląskiego Festiwalu Nauki*. Informacje o kierunku rozpowszechniane są również za pośrednictwem strony internetowej uczelni i mediów regionalnych.

Studenci zapytani o to czym kierowali się wybierając studia na kierunku „architektura krajobrazu” w PWSZ w Wałbrzychu poinformowali, iż głównym powodem była możliwość studiowania w miejscu zamieszkania, a dla niektórych również oferta programowa, jak

stwierdzili bardziej interesująca aniżeli na innych uczelniach prowadzących ten kierunek studiów, np. uczelniach wrocławskich.

2)W ramach poszczególnych przedmiotów, w zapisach sylabusów określono wymagania oraz zasady formułowania ocen zaliczeniowych i egzaminacyjnych, stosując niezbędne zróżnicowanie wynikające ze specyfiki poszczególnych przedmiotów. System ocen uwzględnia sprawdzanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zorientowany jest na proces uczenia się, zapewniając przejrzystość i obiektywizację wystawianych ocen. Studenci potwierdzają znajomość zapisów sylabusów, dostępnych w Internecie i prezentowanych na poszczególnych zajęciach przedmiotowych. Egzaminy i zaliczenia przeprowadzane są w sposób określony na początku zajęć, w większości przypadków sprawdzają jednak tylko wiedzę. Forma zaliczenia przedmiotu i wymagania są znane od pierwszych zajęć i zostają konsekwentnie zrealizowane.

Szczegółowe regulacje dotyczące zaliczania przedmiotów i przeprowadzania egzaminów określają paragrafy 23 – 28 „Regulaminu studiów” obowiązującego w PWSZ w Wałbrzychu. W przypadku oceny niedostatecznej student ma prawo do jednego terminu poprawkowego, a w przypadku kwestionowania przebiegu i oceny egzaminu do egzaminu komisyjnego przeprowadzanego wedle precyzyjnie w „Regulaminie” określonych zasad.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym deklarowali, że posiadają pełną wiedzę na temat zasad zaliczenia, zakresu egzaminów i sposobu oceniania. Studenci wiedzą o możliwości skorzystania z egzaminu poprawkowego i egzaminu komisyjnego. Znają zasady postępowania określone w Regulaminie Studiów. Studenci na początku kursu informowani są o zasadach zaliczeń, także poprzez stronę internetową. Studenci nie formułują zastrzeżeń, co do obiektywizmu wykładowców. System kształcenia mobilizuje ich do ukończenia studiów w przewidzianym terminie.

3)W ramach rozliczania osiągnięć studentów poprzez punkty ECTS stworzona jest formalna możliwość zaliczania części studiów odbywanych na innych uczelniach, co stanowi podstawę dla mobilności studentów. Studenci na bieżąco informowani są o swoich prawach i obowiązkach w tym zakresie, a także o zmianach dotyczących systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Mają wiedzę na temat punktacji ECTS i potrafią sformułować skutki dotyczące wprowadzenia tego systemu. Mobilność studentów wspierana jest przez: opiekuna koła naukowego, opiekunów poszczególnych roczników, opiekuna praktyk zawodowych, Uczelnianego Koordynatora Programu ERASMUS, kierunkowego koordynatora ECTS, wykładowców, a także przez działalność Biura Karier. Studenci zachęceni są do aktywności na rzecz własnego rozwoju, a tym samym rozwoju całej Uczelni. Opiekun koła naukowego mobilizuje i aktywizuje studentów do czynnego udziału w konferencjach naukowych i seminariach, ponadto inspiruje i wspiera inicjatywy studenckie. Wspiera ich merytorycznie w aktywności badawczej, projektowej i organizacyjnej. Uczelniany

Koordinator Programu ERASMUS oraz Koordynator ECTS promują i wspierają studentów w organizacji wyjazdów do zagranicznych uczelni partnerskich. Wymiana ta na razie ma niewielkie rozmiary. W okresie od 2010 – 2013 z programu ERASMUS skorzystało jedynie 5 studentów, a przyjęto 2 studentów zagranicznych. Studenci nie są w szerszym zakresie zainteresowani wyjazdami zagranicznymi, głównie ze względu na obowiązki zawodowe i rodzinne.

W ramach przygotowywania studentów do kontaktów międzynarodowych prowadzony jest lektorat języka angielskiego. Jednak propozycje lektoratów z innych języków nie wzbudziły dotychczas zainteresowania studentów. Realizację mobilności umożliwiają podpisane przez Rektora PWSZ w Wałbrzychu umowy bilateralne z czterema uczelniami (2 z Litwy, 1 z Rumunii, 1 z Turcji) uwzględniającymi nauczanie „architektury krajobrazu”. Ponadto wyjazdy zagraniczne pracowników dydaktycznych Instytutu Przyrodniczo-Technicznego wzbogacają proces dydaktyczny, zaś udział przedstawicieli nauki z partnerskich ośrodków międzynarodowych sprzyja poszerzaniu i uatrakcyjnieniu oferty dydaktycznej na kierunku „architektura krajobrazu”.

4) Systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami kierunku „architektura krajobrazu”, odpowiada ogólnie przyjętym krajowym standardom. Filarami tego systemu są spotkania z nauczycielami akademickimi, poprzez kontakt osobisty lub coraz częściej poprzez pocztę elektroniczną. Studenci w trakcie trwania studiów korzystają z internetowej platformy Uczelni.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wskazali, że wspomniana platforma jest głównym źródłem informacji oraz materiałów niezbędnych studentom w trakcie procesu kształcenia. Informacje bieżące, stypendia, plan studiów, program zajęć, regulaminy są dla studenta łatwo dostępne. Nauczyciele akademicy odbywają dyżury w czasie i miejscu dogodnym dla studenta. Wykładowcy umożliwiają studentom dodatkowe konsultacje w indywidualnie ustalonych terminach oraz możliwość kontaktu za pomocą poczty elektronicznej. Spełniają w ten sposób oczekiwania studentów odnośnie kontaktu z prowadzącym poza zajęciami

Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego wyznaczonego przez Rektora. Wybór tematów prac dyplomowych uwzględnia zarówno zainteresowania naukowe studenta, jak i zakres działalności instytucji, w której student odbywał praktykę. Sylabusy opracowane są według jednolitego wzorca, z uwzględnieniem wszystkich niezbędnych elementów informacji o przedmiocie. Sylabus dla danego przedmiotu zawiera: nazwę przedmiotu, rok i semestr realizacji, przypisanie do modułu tematycznego, nazwisko dydaktyka prowadzącego, formy zaliczenia, cele przedmiotu, zakładane przedmiotowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, każdorazowo z odniesieniem do kierunkowych efektów kształcenia, ; Dalej

deklarowane są wymagania wstępne, treści programowe, podstawowa i uzupełniająca literatura, szczegółowe formy zaliczenia z uwzględnieniem oceny w obszarach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Starannie rozpisano elementy składowe decydujące o przypisaniu punktów ECTS (godzinowo łączny nakład pracy studenta: zajęcia dydaktyczne, przygotowanie do zajęć, studiowanie literatury, przygotowania specjalistyczne, przygotowanie do zaliczenia – egzaminu). Każdorazowo podawany jest kontakt e-mailowy z prowadzącym przedmiot. Sylabusy są kompletne i przydatne dla studentów w procesie uczenia się, są także łatwo dostępne na internetowej platformie Uczelni.

Instrumentem motywującym studentów do intensywnej pracy i osiągnięcia wysokich wyników w nauce jest stypendium Rektora, które student można uzyskać osiągając średnią ocenę powyżej 4,0 (dobry). Zasady te reguluje zarządzenie Rektora, zgodnie z którym stypendium może otrzymać nie więcej niż 7,5% liczby studentów każdego kierunku studiów, którzy uzyskali średnią ocen klasyfikującą ich na liście rankingowej (minimum 4,35) oraz nie więcej niż 2,5% liczby studentów każdego kierunku studiów, którzy uzyskali największą liczbę punktów za osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym. Przyznawanie stypendiów dokonuje Uczelniana Komisja Stypendialna, na okres 10 miesięcy, możliwe jest odwołanie się od decyzji tej Komisji. Stypendium Rektora może otrzymać 10% stanu osobowego na konkretnym kierunku. Odwołania rozpatruje Odwoławcza Komisja Stypendialna. Prace obu Komisji nadzoruje Rektor Uczelni. System ten przewiduje również możliwość uzyskania zapomogi przez studenta, który przejściowo znalazł się w trudnej sytuacji materialnej. Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych może otrzymać student z tytułu niepełnosprawności, potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu. Dodatkowo przewidziano ekwiwalent w kwocie 200 PLN, dla osób objętych stypendium socjalnym, którzy dojeżdżają powyżej 60 km.

Generalnie system pomocy materialnej i socjalnej PWSZ w Wałbrzychu jest prawidłowo skonstruowany. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Kryteria do stypendium Rektora dla najlepszych studentów są opisane w przejrzysty i szczegółowy sposób, zrozumiały dla studentów. Należy zauważyć, że opieka socjalna zapewnia studentom właściwy poziom wsparcia. Komisje stypendialne powoływane są i funkcjonują w sposób przyjazny dla studentów na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur, w oparciu o pełną i przejrzystą dokumentację.

Przedłożony podczas wizytacji wzorzec umowy uczelnia – student w sprawie odpłatności za studia jest sformułowany poprawnie i przejrzysto.

Wsparcie rozwoju zawodowego, kulturowego i społecznego studentów Uczelni jest na odpowiednio wysokim poziomie. Świadczy o tym m.in. wsparcie Uczelni w zakresie organizacji praktyk studenckich, organizowanie i współorganizowanie ogólnopolskich sportowych imprez akademickich. Ponadto Uczelnia wspiera rozwój zawodowy studentów poprzez ofertę Biura Karier, które organizuje szereg szkoleń między innymi z metod i sposobów prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej oraz przygotowywania CV i listu

motywacyjnego. Studenci mają możliwość poszerzania swoich zainteresowań w Studenckim Kole Naukowym „Perspektywa”, w ramach którego organizowane są m.in. wyjazdowe warsztaty naukowe. Działania Uczelni w tym obszarze należy ocenić pozytywnie.

Informacje dla studentów są przekazywane poprzez pocztę elektroniczną, tablice ogłoszeń i na platformie internetowej. Funkcjonowanie dziekanatu jest dostosowane do potrzeb studentów, podstawowe informacje w tym zakresie są przekazywane studentom na początku roku akademickiego.

Zdaniem studentów program studiów nie wymaga zmian i spełnia ich oczekiwania. Realizowana dydaktyka jest kompatybilna z planami zawodowymi studentów, służy pogłębianiu ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zalecane materiały dydaktyczne zapewniają realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Organizacja studiów jest właściwie oceniana przez studentów. Zajęcia odbywają się w odpowiednio wyposażonych salach z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego. Studenci wyrazili zadowolenie z wyboru kierunku studiów i Uczelni, na której studiują. Wśród mocnych stron wizytowanego kierunku studenci wymienili, małą liczebność grup, która sprzyja efektywnej nauce oraz dobry kontakt z wykładowcami, zwrócili także uwagę na bardzo dobre warunki lokalowe. Ich zdaniem dostępnych jest wiele dróg kontaktu (poczta elektroniczna, dyżury). Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym nie formułowali żadnych zastrzeżeń i negatywnych opinii dotyczących procesu kształcenia. Biblioteka, zapewnia studentom przyjazny klimat w korzystaniu z jej zasobów. Możliwe jest to dzięki wspomaganiu komputerowemu. Księgozbiór dla kierunku ‘architektura krajobrazu’ prezentuje przyzwoity poziom jak na tej wielkości Uczelnię.

Pomoc naukowa i dydaktyczna Uczelni spełnia oczekiwania studentów, zwłaszcza, że obecnie jest wiele dróg kontaktowania się i konsultowania z nauczycielami akademickimi, głównie poprzez maile, dyżury, platformę internetową.

Skargi studentów są sporadyczne, a ich rozwiązywanie odbywa się w trybie indywidualnym.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji na studia określono jasno i precyzyjnie, bez zapisów które dyskryminowały by jakąkolwiek grupę kandydatów. W ramach koncepcji kwalifikacji konkursowej, nie wprowadzono mechanizmów sprawdzania predyspozycji do wykonywania zawodu „architekta krajobrazu”.

2) Starannie przygotowane i konsekwentnie realizowane systemy weryfikacji osiągnięć studentów uwzględniają kategorie: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Kryteria ocen podawane studentom na początku każdego cyklu przedmiotu wpływają na przejrzystość i obiektywizm wystawiania ocen zaliczeniowych i egzaminacyjnych.

3) Uczelnia i Instytut prowadzący nauczanie „architektury krajobrazu” stworzyły formalne podstawy dla mobilności studentów oraz wymiany międzynarodowej. Na razie studenci nie są w szerszym zakresie zainteresowani wymianą krajową i zagraniczną.

4) System pomocy materialnej, jak i naukowej sprzyja procesowi kształcenia, a dzięki dodatkowym inicjatywom Uczelni studenci mogą rozwijać nie tylko swoje zainteresowania naukowe, ale także kulturalne i sportowe.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Struktura zarządzania procesem dydaktycznym w Uczelni oparta jest na decyzjach Senatu PWSZ w Wałbrzychu, bowiem w Uczelni obowiązuje struktura bezwydziałowa, a kierunkami studiów zarządzają dyrektorzy Instytutów - w przypadku kierunku „architektura krajobrazu” Dyrektor Instytutu Przyrodniczo-Technicznego PWSZ w Wałbrzychu. Dyrektor Instytutu, jako bezpośredni przełożony wszystkich pracowników Instytutu, odpowiedzialny jest przed organami Uczelni za pracę dydaktyczną zarządzanej przez siebie jednostki, a część przypisanych mu zadań związana jest bezpośrednio z jakością kształcenia na prowadzonych w Instytucie kierunkach studiów.

Do zadań Dyrektora Instytutu należą wynikające z Zarządzenia Rektora Uczelni Nr 62/2012 z dnia 20 listopada 2012 r. *w sprawie zakresu obowiązków prorektorów, dyrektorów instytutów i ich zastępców PWSZ w Wałbrzychu*: nadzór prac związanych z działalnością instytutu w zakresie programów kształcenia, w tym planów studiów, ich promocji; realizacją procesu dydaktycznego, w tym harmonogramu zajęć; działalnością kół naukowych, organizacją konferencji, seminariów i innych form; kontrola realizacji zajęć dydaktycznych; sporządzanie rocznych sprawozdań z działalności Instytutu; udział w pracach Senatu Uczelni; dbałość o infrastrukturę dydaktyczną; przygotowanie zamówień dydaktycznych, w szczególności bibliotecznych; realizacja zadań związanych z okresową oceną nauczycieli akademickich; organizacja zebrań z wykładowcami i studentami.

Dyrektor Instytutu zobowiązany jest złożyć do dnia 25 września każdego roku, sprawozdanie z działalności dydaktycznej, organizacyjnej i naukowej Instytutu. Sprawozdania te są oceniane i przyjmowane przez Kolegium Rektorsko-Dyrektorskie (w którego skład wchodzi m.in. interesariusze zewnątrzni) oraz Senat Uczelni. Ponadto organizuje dwa razy w semestrze zebrania z wykładowcami w celu omówienia „dobrych” i „złych” praktyk dydaktycznych.

Dyrektor Instytutu wykonuje zadania przy pomocy powołanych przez Rektora na swój wniosek zastępców. Zakres zadań trzech zastępców Dyrektora Instytutu Przyrodniczo-Technicznego (w tym 1 odpowiedzialnego za oceniany kierunek studiów) jest następujący: opracowanie planów studiów zgodnych z programem kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów; koordynowanie prac związanych z aktualizacją programów kształcenia

opracowanych przez Kierunkowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia; współpraca z przewodniczącymi Kierunkowych Zespołów Zapewnienia Jakości Kształcenia w zakresie działań zawartych w uchwale odnoszącej się do Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia; przygotowanie arkusza organizacyjnego, obciążeń dydaktycznych oraz szczegółowego harmonogramu zajęć; przygotowanie informacji umieszczanych na stronie internetowej; współpraca z kierownikiem Działu Nauczania i Spraw Studenckich w zakresie monitorowania liczby studentów, przygotowania harmonogramu sesji egzaminacyjnych, zaliczania zajęć; współpraca z koordynatorami ECTS i udział w realizacji programu Erasmus dla studentów i nauczycieli akademickich; koordynowanie prac opiekunów lat, starostów, opiekunów studenckich kół naukowych, praktyk zawodowych; kontrola realizacji zajęć dydaktycznych, w tym organizacji/przeprowadzanie hospitacji.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia (zwany dalej WSZJK lub Systemem) wprowadzony został w PWSZ w Wałbrzychu Uchwałą Nr 23/2008 Senatu Uczelni z dnia 22 października 2008 r. w *sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia jakości Kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu*, następnie zmieniony 2 kolejnymi Uchwałami Senatu: w *sprawie ewaluacji w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu*, odpowiednio: Nr 1/2010 z dnia 20 stycznia 2010 roku, oraz obecnie funkcjonującą - Nr 9/2012 z dnia 29 lutego 2012 r.

Uchwała z 2008 r. określiła ramy instytucjonalne i zakres działania WSZJK, stanowiąc, iż Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni tworzą Uczelniany Zespół oraz Instytutowe Zespoły zapewnienia jakości Kształcenia. Powołane zostały wówczas na mocy zarządzeń Rektora Uczelni z dnia 17 grudnia 2008 r.: Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (Zarządzenie Nr 58/2008) oraz Instytutowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (Zarządzenie Nr 59/2008). Następnie, Zarządzeniem Nr 47/2011 z dnia 28 września 2011 r. Instytutowe Zespoły przekształcone zostały w Kierunkowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, a Uchwałą Nr 5/2013 Senatu Uczelni z dnia 27 marca 2013 r. Uczelniany Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia zajął miejsce dotychczas funkcjonującego Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Studenci mają zapewnioną reprezentację w Senacie Uczelni, liczba studentów przekracza 20% , zatem wymóg określony w art. 61 ust. 3 jest spełniony.

Do podstawowych zadań Uczelnianego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia należą:

- analiza koncepcji programowych i wypracowanie modelu kwalifikacji absolwenta zgodnie ze standardami kształcenia,
- nadzór nad programami kształcenia dla poszczególnych kierunków,
- nadzór nad planami studiów pod kątem ich zgodności z założonymi celami kształcenia,
- okresowe oceny planów studiów i programów kształcenia,
- oceny kadry nauczającej oraz organizacji ich pracy (we współpracy z Zespołem ds. okresowej oceny nauczycieli akademickich),

- badanie opinii studentów, nauczycieli akademickich o systemie kształcenia, (pierwsza edycja badań ankietowych wśród studentów i absolwentów przeprowadzona była na przełomie maja i czerwca w roku akademickim 2009/2010).
- badanie losów absolwentów (we współpracy z Biurem Karier),
- opracowanie wniosków z hospitowanych zajęć dydaktycznych,
- organizowanie szkoleń, seminariów naukowych (doskonalenie zawodowe w zakresie dydaktyki szkoły wyższej),
- mechanizmy mające na celu doskonalenie programu kształcenia i jego efektów, np. wdrażanie „dobrych praktyk”;
- badanie opinii interesariuszy zewnętrznych, w celu dostosowywania kształcenia do realiów rynkowych i otoczenia społeczno-gospodarczego regionu;
- opracowanie procedur zapewniających publiczną dostępność efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji (Katalog informacyjny ECTS);
- planowanie działań doskonalących jakość kształcenia na danym kierunku studiów;

W ramach dostosowywania Uczelni do nowej Ustawy pracownicy poszczególnych kierunków studiów, brali udział w licznych szkoleniach i seminariach (w tym z ekspertami bolońskimi).

Obecnie działające w Uczelni Kierunkowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia powołane zostały w dniu 9 października 2013 r., a w ich skład wchodzi nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe określonego kierunku studiów oraz przedstawiciele studentów. Ustalenie takiego składu Zespołów sprzyja większemu zaangażowaniu pracowników dydaktycznych w zadania związane z jakością kształcenia na kierunku, tworząc jednocześnie warunki angażowania w podejmowane działania studentów. Zespoły te odpowiadają za sposób funkcjonowania procesu kształcenia. Zajmują się monitorowaniem procesu kształcenia, a w szczególności odpowiadają za organizację i warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych, metody i formy kształcenia oraz sposoby weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studenta, rozwijanie mobilności studentów, metody poprawy jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego oraz inne zadania wynikające z rozwoju Uczelni, przepisów prawa i współpracy z innymi podmiotami. Posiedzenia Zespołu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w semestrze. Każdorazowo sporządza się protokół z posiedzenia, w którym odnotowuje się przebieg zebrania i przyjęte ustalenia. Studenci są członkami Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. W czasie spotkania Zespołu PKA ze studentami stwierdzono, że ankietyzację nauczycieli akademickich przeprowadza Samorząd Studencki. W ich opinii pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety są wystarczające. Za pomocą kwestionariuszy ankietowych mogą oni np. ocenić przygotowanie prowadzącego do zajęć, sposób przekazywania wiedzy oraz nastawienie do studentów, a także mogą wyrazić własne uwagi. Dodatkowo w kwestionariuszu zawarte są pytania dotyczące pracy Dziekanatu.

Przykładem potwierdzającym ankietyzację studentów w roku akademickim 2012/2013 są opracowane przez KZZJK 153 ankiety, w których studenci wyrazili pozytywne opinie dotyczące procesu kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu” (w pięciu stopniowej skali *Likerta* -3,82), jasność zasad weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia (4,63), czy też obiektywność oceniania (4,56).

Kierunkowe Zespoły opracowują do dnia 15 września, roczne sprawozdanie ze swojej działalności, które przyjmowane są przez Uczelniany Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia, a następnie uwzględniane w sporządzanym przez powyższe gremium w Raporcie rocznym z ewaluacji procesu kształcenia przeprowadzonej w Uczelni. Raport Uczelnianego Zespołu zatwierdzany jest Uchwałą przez Senat Uczelni. W dokumencie tym dokonana jest analiza m.in.: oceny zajęć dydaktycznych, infrastruktury dydaktycznej, biblioteki, strony internetowej Uczelni, jakości przekazywanych informacji oraz oceny funkcjonowania Działu Nauczania i Spraw Studenckich, Dziekanatu, sekretariatów Instytutów. Wnioski z raportów są na bieżąco dyskutowane i stanowią przesłanie do doskonalenia procesu jakości kształcenia poprzez diagnozowanie i eliminowanie zaistniałych w toku kształcenia problemów. Obecnie opracowano i zatwierdzono trzy edycje rocznych raportów z ewaluacji kształcenia: za rok akademicki 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012. Wyniki zawarte w Raportach, w tym propozycje działań na rzecz jakości kształcenia są przedstawiane na forum Samorządów Studentów, a po zatwierdzeniu przez Senat Uczelni, publikowane na stronie internetowej Uczelni. Tak skonstruowany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia należy uznać za efektywny w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. W Uczelni wprowadzono Uchwałą Senatu Nr 32/2012 z dnia 6 czerwca 2012 r. Regulamin okresowego oceniania nauczycieli akademickich, a Zarządzeniem Nr 53/2012 z dnia 26 września 2012 r. powołano na kadencję 2012-2016 Uczelnianą Komisję ds. oceny nauczycieli akademickich oraz Uczelnianą Komisję odwoławczą ds. oceny nauczycieli akademickich.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana i określa podmioty odpowiedzialne za poszczególne obszary ich działania. Przeprowadzone dotychczas analizy i oceny procesu kształcenia mają charakter systematyczny i kompleksowy. Na kierunku „architektura krajobrazu” instrumentami i sposobami służącymi ocenie i zapewnieniu jakości kształcenia są:

- ocena prowadzonych zajęć dydaktycznych (anonimowa ankieta przeprowadzana na ostatnich zajęciach z danego przedmiotu, wzór ankiety stanowi zał. nr 1 do Uchwały 9/2012 r. z dnia 29 lutego 2012 r., liczba nauczycieli poddanych ankietyzacji jest wskazywana przez Dyrektora Instytutu, zaś opracowaniem statystycznym wyników ankiet zajmuje się KZZJK),
- ewaluacja procesu kształcenia (anonimowa ankieta przeprowadzana raz do roku, w ostatnim tygodniu zajęć w semestrze letnim, jej wzór stanowi zał. nr 2 do Uchwały 9/2012 z dnia 29 lutego 2012 r.),
- hospitacje zajęć dydaktycznych (przeprowadzane w oparciu o arkusze ocen zawierające szczegółową ocenę poziomu zajęć i wnioski pohospitacyjne, które włączane są do raportu KZZJK),
- okresowe oceny pracowników naukowo-dydaktycznych, m.in. pod kątem prowadzonej przez nich działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej,
- ocena praktyk zawodowych - opiekun praktyk zobowiązany jest do opracowania rocznego sprawozdania z przebiegu praktyk zawodowych, ponadto w ankietach ewaluacyjnych, w tym w ankiecie absolwenta, uwzględniona została możliwość oceny organizacji, przebiegu praktyk (w 5-stopniowej skali *Likerta*), a wyniki umieszczane są w raportach rocznych przyjmowanych przez Senat Uczelni,

- oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych (sposoby weryfikacji założonych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów znajdują się w sylabusach, metody weryfikacji zależą od specyfiki prowadzonych zajęć i są to: testy jedno i wielokrotnego wyboru, egzaminy ustne, kolokwia opisowe, projekty, prezentacje, eseje);
- weryfikacja końcowych efektów kształcenia (procesu dyplomowania) - sposoby weryfikacji kluczowych kierunkowych efektów kształcenia (publiczna prezentacja projektu inżynierskiego oraz egzamin ustny) są odzwierciedlone w protokołach egzaminacyjnych, a zasady przeprowadzenia egzaminu dyplomowego w Regulaminie studiów PWSZ AS w Wałbrzychu);
- systematyczna (semestralna) weryfikacja przypisanych punktów ECTS. (pracownicy mają obowiązek oszacowania (na piśmie: karta przedmiotu) nakładu pracy studenta oraz sposobu weryfikacji zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia w zakresie: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych);
- ankietyzacja absolwentów (obejmuje ankietę absolwenta, którą wypełniają wszyscy studenci podczas wręczania dyplomów; ankietę absolwenta dotyczącą deklaracji uczestnictwa w badaniu - zapisy absolwentów do elektronicznej bazy danych Biura Karier; ankietę absolwenta po I roku oraz po II i III roku);
- działania w zakresie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia oraz przeglądów programów studiów pod kątem ich zgodności z założonymi celami kształcenia;
- system zapobiegania zjawiskom patologicznym (Kodeks Etyki Studenta, Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, system Plagiat. pl);
- ocena trafności i skuteczności przyjętych rozwiązań.

Do doskonalenia programów kształcenia wykorzystuje się także postulaty zgłaszane przez studentów, propozycje zmian zgłaszane przez pracowników i interesariuszy zewnętrznych oraz wnioski wynikające z Raportów rocznych Uczelnianego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym kadra nauczająca potwierdziła możliwość wpływania na program studiów i doskonalenie procesu kształcenia. W procesie weryfikacji zakładanych efektów kształcenia istotną rolę odgrywają interesariusze zewnętrzni m.in. poprzez sporządzanie opinii o przydatności kluczowych efektów kształcenia kierunku „architektura krajobrazu” na regionalnym rynku pracy, a także poprzez działania w ramach Konwentu PWSZ AS w Wałbrzychu.

Przykładami poprawnego funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na doskonalenie programu nauczania jest np. wyeliminowanie powtórzeń, ocena prawidłowości sekwencji przedmiotów w planie studiów oraz merytoryczne poszerzenie treści przedmiotów i większe upracticznienie procesu kształcenia. Pozytywne przykłady działania systemu zostały szczególnie uwidocznione podczas stopniowego (od 2011 roku) dostosowywania programu do wymogów KRRK, np. zamiast przedmiotu „Szata roślinna i fauna” wprowadzono „Botanikę systematyczną”, „Fitosocjologię”, „Botaniczne podstawy w architekturze krajobrazu”; zawartość problemową przedmiotu: „Projektowanie I – IV” uściślono na: „Projektowanie obiektów architektury krajobrazu”, „Projektowanie ogrodów”, „Projektowanie przestrzeni publicznej”, „Projektowanie zintegrowane”; ponadto

wprowadzono 6 nowych przedmiotów: „Projektowanie instalacji wodnych”, „Niepełnosprawni w przestrzeni publicznej”, „Odnawialne źródła energii w architekturze krajobrazu”, „Podstawy działalności gospodarczej”, „Uprawa, nawożenie i ochrona roślin”, „Rysunek techniczny” oraz zwiększono liczbę godzin praktyk zawodowych z 240 do 360. Zmiany te były wynikiem dyskusji i doświadczeń kadry oraz opinii wyrażonych w ankietach studenckich, a także opinii interesariuszy zewnętrznych.

Przykłady te wskazują, że system pozwala na skuteczne diagnozowanie słabych stron programu kształcenia oraz na elastyczne reagowanie na potrzeby interesariuszy zewnętrznych. Dowodzą także, iż system zawiera prawidłowo funkcjonujące mechanizmy umożliwiające analizę efektów kształcenia.

Istotnym elementem systemu zapewnienia jakości kształcenia w PWSZ A.S. jest funkcjonujące od 2008 roku Biuro Karier realizujące obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych. Biuro Karier zajmuje się również aktywizacją zawodową studentów i absolwentów, ponadto tworzeniem baz danych o absolwentach oraz prowadzeniem badań ankietowych dotyczących zawodowych losów absolwentów. Wstępną ankietę absolwenta otrzymuje każdy student podczas odbioru dyplomu ukończenia studiów. W przypadku studentów ocenianego kierunku studiów z przeprowadzonej po raz pierwszy ankietyzacji wynikało, że zamierzają oni przede wszystkim podjąć studia II stopnia, a w mniejszym stopniu pracę zawodową. Opinie absolwentów o efektach i przydatności kształcenia oraz ich losach będą pozyskiwane z ankiet opracowanych w maju 2013 roku, przy udziale eksperta zewnętrznego z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego, przeprowadzanych po roku, trzech i pięciu latach. Upowszechnienie pierwszych wyników z ankiet zaplanowano na wrzesień/październik 2014 r. Działania związane z monitorowaniem losów absolwentów na rynku pracy w odniesieniu do kierunku „architektura krajobrazu” prowadzone są ponadto w Instytucie Przyrodniczo-Technicznym i obejmują rozmowy z absolwentami kierunku (w 2012 r. utworzono Stowarzyszenie Absolwentów) oraz śledzenie portali społecznościowych.

Funkcjonujący na Uczelni system zarządzania procesem dydaktycznym nie budzi zastrzeżeń i odnosi się do wszystkich najważniejszych elementów procesu kształcenia począwszy od opracowania koncepcji kształcenia, poprzez jej realizację aż do analiz stanowiących podstawy modyfikacji programu.

2)W procesie opracowania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu” uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni: studenci, kadra dydaktyczna ocenianego kierunku, pracownicy administracyjni, organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni, Uczelniany oraz Kierunkowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia, jak i interesariusze zewnętrzni m.in. Konwent, w skład którego wchodzi Rektor Uczelni, Prorektorzy, Kanclerz, przedstawiciele środowisk politycznych, biznesowych, samorządowych, twórczych i naukowych (skład i kompetencje Konwentu określa § 29 i 30 Statutu Uczelni), Urząd Miasta Karpacza (aktywizacja studentów i absolwentów kierunku „architektura krajobrazu”), Toyota

Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu (m.in. Jubileuszowy Dolnośląski Festiwal Nauki z udziałem przedstawicieli Toyoty), Powiat Wałbrzyski oraz Urząd Miasta Wałbrzycha (udział przedstawicieli w Międzynarodowej Konferencji Naukowej ELASA *European Landscape Architecture Student Association*, która odbyła się w Uczelni), czy Karkonoski Park Narodowy (wyjazdowe warsztaty projektowe).

Uczelnia utrzymuje ponadto kontakty z interesariuszami zewnętrznymi poprzez spotkania z przedstawicielami instytucji samorządowych oraz biznesu w celu organizowania praktyk studenckich dla studentów kierunku „architektura krajobrazu” m.in. Aranżacja i Pielęgnacja Zieleni *Joanna Paterowa* z Wałbrzycha, POLOGRODY – Pracownia Projektowa z Wałbrzycha, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Lubiechów Palmiarnia” oraz ZIELONY OGRÓD z Wałbrzycha.

Działania budujące jakość kształcenia skierowane są na studentów, bowiem stanowią oni główny podmiot działań Uczelni.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Działania Uczelni zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu” zostały dobrze wypracowane i realizowane są wzorowo. Podstawą tych działań są procesy, procedury oraz narzędzia służące budowaniu wysokiej jakości kształcenia. Funkcjonujący w PWSZ w Wałbrzychu, Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia jest spójny i kompleksowy. System ten podlega ciągłym ulepszeniom poprzez systematycznie przeprowadzane oceny z ewaluacji procesu kształcenia oraz diagnozowanie jego słabych stron. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana.

2) W procesie opracowania i doskonalenia koncepcji kształcenia oraz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku „architektura krajobrazu” uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe	X				
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ²					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Wizytowany kierunek prowadzony przez Instytut Przyrodniczo-Techniczny PWSZ im. A. Silesiusa w Wałbrzychu wpisuje się w pełni w przyjętą przez Uczelnię misję i strategię rozwoju. Nauczanie „architektury krajobrazu”, z racji jej specyfiki, w tym kierowania uwagi na krajobrazowe efekty gospodarowania terenami o wysokich wartościach przyrodniczych i kulturowych, w ramach Uczelni stało się jej swoistą „wizytówką”, podkreślającą rangę i

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

przydatność Uczelni dla regionu. Oferta programowa „architektury krajobrazu” jest atrakcyjna, poziomem kompetencji porównywalna z tematycznymi obszarami realizowanymi w wiodących polskich ośrodkach akademickich, a moduły tematyczne pozwalają na ich elastyczne kształtowanie, zgodnie z bieżącymi lokalnymi potrzebami. Nacisk na ugruntowanie profilu praktycznego kierunku pozwala na dostosowanie kompetencji absolwentów do regionalnych uwarunkowań, tendencji rozwojowych i struktury społecznej. Przyjęty i realizowany na wizytowanym kierunku program studiów I stopnia (inżynierskich), w pełni przystosowany do wymogów KRK, skonstruowano bazując na programie uwzględniającym wymagania dotychczas obowiązujących standardów nauczania dla kierunku „architektura krajobrazu”. Oceniana Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny ewaluacji procesu kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. W procesie weryfikacji zakładanych efektów kształcenia istotną rolę odgrywają interesariusze zewnętrzni m.in. poprzez sporządzanie opinii o przydatności kluczowych efektów kształcenia kierunku „architektura krajobrazu” na regionalnym rynku pracy, a także poprzez działania w ramach Konwentu PWSZ AS w Wałbrzychu.

Uczelnia zmierza do wypracowania pozycji „architektury krajobrazu”, jako lidera, wychowującego i kształtującego profesjonalną kadrę inżynierską na terenie Wałbrzycha i okolic, z jednoczesnym budowaniem wizerunku PWSZ im. A. Silesiusa jako silnego ośrodka edukacyjnego. Dalszemu i stałemu doskonaleniu powinien podlegać proces dyplomowania, w szczególności w zakresie doprecyzowania i ujednolicenia części tekstowej i rysunkowej prac dyplomowych. Sugeruje się opracowanie szczegółowych zasad (formalnych i merytorycznych) przygotowania prac dyplomowych (inżynierskich).

W odpowiedzi na raport Zespołu Oceniającego PKA Władze Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu przedstawiły zasady procesu dyplomowania, w tym szczegółowe wymagania formalne i edytorskie pracy dyplomowej, co do których Zespół sformułował uwagi. Zasady te zawarte zostały w Uchwale nr 44/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie procesu dyplomowania w PWSZ im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu. Jednocześnie Władze Uczelni poinformowały, iż decyzją Komisji Europejskiej z dnia 17 grudnia 2013 r. Uczelnia jako pierwsza z państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce, otrzymała certyfikat „ECTS Label, który przyznawany jest uczelniom z wdrożonym Systemem Akumulacji i Transferu Punktów (ECTS), a także wyróżnienie „DS Label Certificate” potwierdzające uzyskane przez absolwenta kwalifikacje zawodowe. Podjęcie przez Uczelnię natychmiastowych działań udoskonalających potwierdza pozytywną ocenę wizytowanego kierunku studiów.

Przewodnicząca Zespołu Oceniającego

Dr hab. Krystyna Dwucet